

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENEK

Volitve v Delavsko zbornico

Prihodnje dni se vrše volitve v Delavske zbornice in sicer po celi državi. Medtem pa, ko o volilnem boju po drugih banovinah ni veliko slišati — kjer morda bolj upoštevajo res zgolj stanovske vidike, — napolnjuje odjek glasnega prepira iz naše domače hiše že celo državo. Povod temu kričanju pa niso ne delavske in sploh ne kake stanovske koristi, ki bi se zdele ogrožene. Ko namreč beremo liste naše buržuazije — ker ti so najglasnejši, — in tehtamo njih razmotrivanja — če se izpadi na levo in desno smejo tako imenovati, potem nam sami brez krinke povedo, da jim gorečega zanimanja, ki ga posvečujejo Delavski zbornici, ne narekuje niti najmanj skrb za delavske interese, ampak da so v igri čisto drugi motivi. Zato se ne smemo čuditi, če je povsod znova dobila servirano pogreto rihto o punktaših, protidržavnih in anacionalnih elementih i. t. d. Po pravici pa bi se stvarna debata morala sukati edino okrog strokovnih vprašanj in stanovskih delavskih problemov, katerih mislimo, da v teh, za delavstvo tako težkih časih ne primanjkuje. Saj Delavske zbornice — pri nas in drugod po svetu — niso nastale kot politična institucija, ampak da organizirajo, vodijo in kontrolirajo socialno varstvo delavcev in nameščencev. Socialno zavarovanje delavskih stanov je brambna fronta proti ekscosom kapitalističnega gospodarstva, ki bi se čim prej morala raztegniti na vse nepravilke, ki morejo zadeti delovnega človeka. V tem pravcu so Delavske zbornice socialno jako važna in v kapitalističnem gospodarskem sistemu tudi nujno potrebna institucija, ki bo v časovnem razvoju, kakor ga opazujemo, na svoji pomembnosti celo pridobila.

Sicer takšnim strokovnim organizacijam, ki so bile zamišljene in vodene kot nekakšna avantgarda razrednega boja in razredne družbe, tok časa res da ni naklonjen. Razredni boj in delovni trg sta le posledica delitve dela in kapitala, ki je nastopila v kapitalističnem gospodarstvu. V zadnjih letih pa se je močno okrepiło gibanje za stanovski državni in stanovski družbo, ki se razvija v ostrem nasprotju z marksističnim razrednim pojmovanjem družbe. Čim bolj bo slabel gospodarski liberalizem kot vodilna norma gospodarstva, tem manj upravičenosti bo imelo poudarjanje razrednosti tudi na nasprotni strani, in tem več bo smisla za stanovsko družbo. Biti pa si moramo na jasnem, da proti stanovski družbi, ki ima pred očmi interese vsega delovnega ljudstva, ni le mamoniščno mišljenje, ki se tako rado drži kapitala, in po drugi strani marksistični razredno-bojni duh, ampak še prav posebej novostilski fašizem, ki prav tako egoistično kroji pravico le za svoje politične mislišenike, kakor je marksizem poznal le svoje razredne sodruge. Ne eden ne drugi ne zna stopiti na širše gledišče in objeti koristi celega stanu. Po svoji brutalnosti fašistične metode v nobenem pogledu ne zaostajajo za komunističnimi. Eden kakor drug sistem zaslužuje delovnega človeka ali privatnemu ali pa državnemu kapitalizmu.

Toda kapitalistično gospodarstvo še vedno obstoja, bistveno neokrnjeno tudi tam, kjer je fašizem prišel na oblast. Strokovne delavske in nameščenske organizacije ohranjajo torej še vedno svojo vrednost in ima delavstvo prav, da se jih čim zvesteje in čim številneje oklepa. Ohranile bodo svoj nezmanjšani pomen tudi v prehodni dobi k stanovsko urejeni državi. Sicer ne razredno bojne, pač pa kot priprava na organizacijo stanov, kot jedro korporativnega družabnega sistema, kakor pravi okrožnica »Quadragesimo anno«. Pomen strokovnih organizacij postane posebno aktualen v trenutku, ko delovno ljudstvo zahteva več kot samo takozvano »socialno politiko«, ko zahteva do temelja segajoče socialne reforme.

Nastavki bodoče socialne preobnove, ki naj likvidira obstoječi družabni in gospodarski kaos, se ponekod že kažejo. Narekuje jo globoko socialno prepričanje in miselnost, da je gospodarstvo družabna funkcija, in ga zato ni mogoče ločiti od duha in forme družbe. Praktično naj takšna reforma pomenja kontrolo nad gospodarsko močnim in varstvo gospodarsko šibkega človeka. Seveda pa je pot do takšne socialne reforme duhovnega značaja, kar zahteva preobnovo mišljenja in življenja družbe, ki jo je docela okužil in prevzel vladajoči kapitalistični duh. Novo gospodarstvo in novo družbo bo ustvaril nov človek, ki bo odpravil obstoječi dualizem in nesoglasje med gospodarskim in duhovnim človekom.

Med skupinami, ki se bodo v nedeljo borile za mandate v Delavsko zbornico, se po svojem programu najbolj približuje ideali stanovsko urejene družbe — zveza »Zdrženih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije« (zelena barva), ki katoličanom more biti simpatična zlasti se radi tega, ker brez oklevanja izpoveduje naziranje, da more sedanjemu socialnemu kaosu edino le integralnega krščanstva priti ozdravljenje. Program te mlade skupine klije iz socialne enikele Pija XI. in si po njenih osnovah zamišlja stvariteljno delo za novi socialni in gospodarski sistem. Proti materialističnemu kapitalizmu in socializmu se postavlja katoliško socialno delo. In to je baš tisto, kar nam je po dolgih brezplodnih letih na socialnem polju krvavo potrebno. Besede in spoznanja, ki ne postanejo dejanja, so mrtva. Katolicizem pa pomenja življenje. Življenje pa priteguje naše vse žive sile, kjerkoli se nahajajo.

Pri nas smo že dolgo pogrešali svežega socialnega pokreta, ki bi zajel upoštevanje prihajajočega časa. Ena glavnih nalog mladih pokretašev bo, da najdejo pot med proletarijat, ki je za svojimi umetnimi zidovi, s katerimi so ga od Boga in Cerkev skušali ločiti razni proletarski »voditelji«, največkrat mnogo bližje Resnici, kakor sam sluti. Najboljše poročilo uspeha, v katerega mladi idealisti verujejo z vso dušo, pa bo v tem, da bodo novi red, ki naj vzklje iz katoliških socialnih načel, protovoljno že sedaj vnaprej živeli, da bo delavno ljudstvo v vseh stanovih videlo in verovalo, kajti le novemu človeku bo v delež novi svet, ki prihaja.

Ofenziva Male zveze za mir

Dunaj, 19. oktobra. b. Tukajšnji tisk s simpatijami komentira uradno poročilo, po katerem so se ob priliki sestanka med češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem in zveznim kanclerjem dr. Dollfusom dosegli sporazumi v mnogih gospodarskih vprašanjih.

Uradna »Wiener Zeitung« piše, da je ta obisk mnogo doprinesel k ugodni rešitvi neznoznega stanja v Podonavju. Nova načela avstrijske trgovske politike, ki gredo za tem, da pride do čim intenzivnejšega sodelovanja in izmenjave blaga s sosednimi državami, bo kaj kmalu prišla do izraza v trgovinskem prometu med Češkoslovaško in Avstrijo.

»Neue Freie Presse« ugotavlja, da je to, kar se je še včeraj lahko samo slutilo, danes že gola resnica.

Preje ali kasneje bo prišlo do nove srednjeevropske konference, na kateri se majhne države ne bodo blamirale tako, kakor so se velike. Male države se hočejo dobro pripraviti na to bodočo konferenco. Vse smernice se morajo že vnaprej določiti, da se tako izogne brezplodnemu prekanjanju semintja, kakor je bilo to v Londonu, ko se je hotelo rešiti svetovno gospodarsko konferenco. Vse kaže, da ke bosta kot temelj za razgovore o trgovinsko-političnih možnostih v Podonavju vsela oba načrta o ureditvi Podonavja, Tardieujev in Mussolinijev, da se tako najde srednja linija, s katero bi se zadovoljili obe stranki.

»Politische Korrespondenz« piše sledeče: Na sestanku med obema državnikoma se je pretresal politični položaj ter zadnji dogodki v Zenevi.

Zelo obširno sta se pogovarjala oba ministra o trgovinsko-političnih vprašanjih. Pogajanja za sklenitev dopolnilnega sporazuma z namenom, da se poveča obseg medsebojnega trgovskega prometa, se bodo takoj pričela. Pogajanja se morajo čim prej končati. Dalje se je govorilo o italijanski spomenici in o organizaciji srednje Evrope.

Glede italijanske spomenice je prišlo do popolne razjasnitve v nekaterih točkah. V tej zadevi pa se bodo vodila še naprej pogajanja med veleilami, kakor tudi med podonavskimi državami.

Z dobro poučenostmi se čuje, da sta dr. Doll-

Beneš na Dunaju

Led je prebil, odpirajo se možnosti za sodelovanje v Podonavju

fuss in dr. Beneš zelo zadovoljna s potekom razgovorov. Po vesteh iz drugih virov pa so tvorili temelj večerajšnjih razgovorov Tardieujev načrt o srednji Evropi ter italijanska spomenica. V mnogem se oba dokumenta približujeta. Ko je dr. Beneš zaputil Dunaj, je izjavil dopisniku »Neue Freie Presse«: »Zelo sem zadovoljen s mojim obiskom, ki bo vsekakor mnogo doprinesel za dobre odnose med Avstrijo in Češkoslovaško ter upam, da se bodo ti odnosi ustalili in okrepili. Sporazumel sem se v vseh vprašanjih gospodarskega značaja z zveznim kanclerjem dr. Dollfusom in se lahko računa še z nadaljnjo zgraditvijo dobre trgovske politike. Tudi vprašanje Podonavja je precej napredovalo.«

Odmevi...

V Franciji veselje

Pariz, 19. oktobra. b. Sestanek med avstrijskim kanclerjem dr. Dollfusom in češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem na Dunaju komentira francoski tisk kot važen političen dogodek. V poročilih prihaja do izraza zadovoljstvo, ker je bil sestanek zelo priršen. Listi naglašajo, da bodo razgovori med Dollfusom in dr. Benešem imeli za posledico veliko zblizanje na trgovsko-političnem polju med obema državama. Razen tega je sestanek pomemben tudi za zunanjo politiko obeh držav.

V Nemčiji sumničenje

Berlin, 19. oktobra. Nemški tisk pripisuje obisku dr. Beneša na Dunaju bolj političen, kakor gospodarski značaj. To izhaja v prvi vrsti iz uvodnega članka »Berliner Tagblatt«, ki pravi, da Češkoslovaško vse bolj zanima Avstrija in da bo Češkoslovaška storila vse, da se napetost med Nemčijo in Avstrijo še stopnjuje. To dokazuje pisanje »Prager Presse«, ki je kakor znano, zelo blizu dr. Beneša. List govori o novi avstrijski politiki in snubi dr. Dollfusa k zavzetju v cilju okrepitve sil, ki bi bile v stanju, da zagotovijo Avstriji neodvisnost. »Prager Presse« je mnenja,

da se bodo odnosi med Avstrijo in Češkoslovaško le takrat lahko ugodno razvijali, če v Avstriji ne bo zmagala kaka ekstremna struja. Iz tega prihaja na eni strani strah pred heimwehrovskim kurzum v korist Avstrije, na drugi strani pa tudi strah, da bi se dr. Dollfuss lahko odločil, da prekine svojo borbo z narodnim socializmom, kar bi se seveda zgodilo le na podlagi protičeške rešitve. Da prepreči tak razvoj dogodkov, je Češkoslovaška pripravljena doprinesiti številne žrtve. To je češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš dal brez dvoma razumeti zveznemu kanclerju dr. Dollfussu, ki mu je mnogo na tem, da izšli od Češkoslovaške kar mogoče ugodno trgovinsko pogodbo.

Na Madžarskem dajejo nauke

Budimpešta, 19. oktobra. b. Ves madžarski tisk komentira polovanje dr. Beneša na Dunaj, pri čemer pa se omejuje le na enostavno reportažo. Nekoliko obširnejše komentarje obisk le poluradna »Ujsag« in »Pester Lloyd«. Prvemu je jasno, da se mora dr. Beneš temeljito pogovoriti z dr. Dollfusom o Mussolinijevem srednje-evropskem načrtu, da najde izhodišče za spremembo tega načrta, ki naj se spravi v zvezo in sklad s tako zvanim francoskim načrtom o ureditvi srednje-evropskih držav. Vsekakor je problem zrel za diplomatske predrazgovore. »Pester Lloyd« z zadovoljstvom ugotavlja, da je dr. Beneš z avstrijskim zveznim kanclerjem pokazal precejšen interes za italijanski gospodarski načrt o ureditvi Podonavja, ki temelji na sistemu preferene in dvostranskih pogodb. To je vsekakor uspeh zdrave politike za ureditev držav srednje Evrope.

Avstrijski poslanik slavi politiko sodelovanja s Francijo

Pariz, 19. oktobra. b. Novo imenovani avstrijski poslanik Lothar Egger Mölwald je snoči na banketu avstrijske kolonije govoril sledeče: Smatram za svojo dolžnost, da se intenzivneje delujem za prijateljstvo, ki obstoja med Avstrijo in Francijo. Mednarodni položaj, v katerem se nahajamo, zahteva nujnost moje misije.

Tudi Italija stran od Nemčije

Rim, 19. oktobra.

Izstop Nemčije iz Zveze narodov je elejkoprej glavni predmet posvetovanj in ugišan evropskih kabinetov. Razorožitvena konferenca je odložena do 26. oktobra in nekateri se udajajo upanju, da se bo med tem časom med veleilami in Nemčijo našla podlaga za sporazum, tako da bi se razorožitvena konferenca mogla 26. oktobra nadaljevati

Henderson, predsednik razorožitvene konference, ki jo je torpedirala Nemčija.

z upanjem na končni uspeh. Toda velika večina je mnenja, da se tako podlaga v tako kratkem času na noben način ne bo mogla najti in da bo konferenca zopet odložena sine die. Na vsak način je naravnost absurdno misliti, da bi se mogel sedanjim nad vse kritični mednarodni položaj obrniti na boljše, preden se ne izvede v Nemčiji plebiscit in se ne izvoli novi parlament, ki bo najposlušnejše orodje v rokah Hitlerja. To se bo zgodilo, kakor znano, 12. novembra. Med tem časom se bodo seveda vršili razgovori med evropskimi kabineti, v prvi vrsti med Nemčijo in Italijo, ki jo smatrajo kot nekakega naravnega posredovalca med bivšo veliko antanto in Nemčijo. Ti razgovori pa morejo v najugodnejšem slučaju ustvariti kvečjemu bolj ugodno razpoloženje za sporazum, ki naj bi Nemčijo zopet privedel v naročje Zveze narodov, kakšnega pozitivnega rezultata pa od njih ni pričakovati in bo položaj do decembra meseca na vsak način ostal slejkoprej zelo napet. To tem bolj, ker je v zadnjem trenutku nastopil radi neodjenljivosti Nemčije položaj, ki tudi Italiji ne dovoljuje, da bi se kot posredovalka preveč zavzemala za Nemčijo.

Mussolinijeva akcija

je šla dozdaj za tem, da bi stopil v veljavo takozvani pakt četvorice in da bi se predstavniki Francije, Anglije, Nemčije in Italije zbrali v Stresi (nekateri so mislili celo, da v Rimu), kjer bi se mogli daleč od ženevskega ozračja posvetovati o položaju in najti kakšno rešitev. Govorilo se je celo, da so v palači Chiggi že pripravili povabila, da se skličejo velesile na tak sestanek. Zlasti v Angliji se dela po izvestnem časopisju velika propaganda za to, da bi stopil v akcijo Mussolini, ki da je »edini mož idej in iniciative, kateri more najti pot iz sedanjega položaja«. V Rimu so seveda bili pripravljeni slediti tem pozivom (ki so seveda inspirirani od Rima samega), predvsem zato, ker italijanski vladi ni ničesar ljubše, kakor da se čimbolj diskreditira Zveza narodov in da se dokaže, da v njeni sredi ni mogoč noben sporazum. V tem oziru je značilno, da v Rimu zopet ponavljajo stari argument, da razorožitvena pogajanja v Zenevi ne uspevajo zato, ker se jih udeležujejo tudi države, »ki nimajo toliko interesa na miru kakor velesile«. Da so s tem mišljene predvsem države Male antante, se sprito znane Mussolinijeve ideologije razume samo po sebi. Po njegovem mnenju so samo štiri velesile zmogne rešiti problem miru, dočim druge države »vnašajo v to vprašanje samo elemente zmede in ovire.« Baš ta

italijanska mentaliteta pa je vzrok, da se v Franciji nikakor ne ogrevajo za razpravljanje razorožitvenega problema izven Zeneve na podlagi pakta četvorice, čeprav seveda francoska vlada ne nasprotuje diplomatskim razgovorom med velesilami sploh, da se ohrani mednarodna solidarnost in da se doseže sporazum o razorožitvi z Nemčijo. Zakaj tudi g. Daladier je prepričan, da se brez Nemčije to vprašanje ne da rešiti, ako se hočemo izogniti diktatu, ki bi seveda pomenil težko krizo za Evropo in za ves svet. Toda glavno vprašanje — naj se potem rešuje v okviru pakta četvorice (kar je zelo neverjetno) ali v kakršnikoli drugi obliki in na kakršenkoli drug način — je to, ali Nemčija sploh misli spremeniti svoje dosedanje stališče ali ne.

Hitler ne odjenja

V tem oziru ni prav nobenega znamenja, da bi Nemčija hotela ubrati pot, ki bi omogočala edino mogoč sporazum. Hitler je 18. t. m. pred voditelji narodnih socialistov imel govor, v katerem je dejal, da »Nemčija hoče mir in ničesar drugega kakor samo mir, da pa je trdno odločena, da v bodoče ne prisostvuje nobeni konferenci in da ne pristane na noben pakt in da ne podpiše nobenega sporazuma, ako se ji ne bo priznala enakopravnost«. Da Hitler s tem misli na faktično enakopravnost v orožju in ne na juridično, ki so jo velesile Nemčiji itak že priznale, je jasno. Zaradi tega, kakor se doznava v zadnjem trenutku iz italijanskih diplomatskih krogov, tudi Italija zaenkrat ne vidi nobenega izhoda iz položaja in je v tem oziru zaznamovati v Mussolinijevi okolici danes precejšen pesimizem.

Italija ne bo posredovala, dokler Nemčija ne pokaže volje za kompromis

»svoja izvajanja — vse vesti, ki govorijo o bližnji akciji Italije v tem pogledu, preuranjene.

Da je to mnenje oficijelne italijanske politike, to dokazuje tudi pisanje ostalega časopisja, ki je identično. »Lavoro Fascista« celo napada Nemčijo, ki da očitno stremi po maščevanju in hoče izsiliti dovoljenje za novo oborožitev pod lažnjivo pretezo, da je v nevarnosti. »Prej je v nevarnosti Francija nego Nemčija!« vzklila ta list. Ostali listi napovedajo, da je mednarodni položaj slejkoprej zelo nepogojen.

Mussolini o južnem Tirolu

Milan, 19. okt. b. Mussolini piše v današnjem »Popolo d'Italia« in ostro napada trditve avstrijskega voditelja legitimistov, polkovnika Wolfa, da bo Italija v slučaju ženiibe Otona Habsburškega s hčerko italijanskega kralja Marijo Savojsko ostopila Avstriji južno Tirolsko. Mussolini ostro naglaš v svojem članku, da je tako govorčenje največja bedarija. Če se kdo ženi ali ne, Alto Adige ostane italijansko področje iz geografskih in zgodovinskih razlogov, pa tudi če se sklene tisoč ženiib s Habsburžani.

Hitler tolaži in pomirjuje

London, 19. okt. b. »Daily Mail« objavlja razgovor berlinskega dopisnika z državnim kanclerjem Hitlerjem, ki je izrazil upanje, da se bo kaj kmalu zopet obnovilo staro prijateljstvo med nemškimi in angleškimi narodom. Nihče ne želi nove vojne, je rekel Hitler, najmanj pa nemški narodni socialisti, ki so pravi patrioti, kakor je vsak resen Anglež. Nemška mladina se sicer odgaja za borbo, ki pa je namenjena v prvi vrsti notranjemu sovražniku, med katere spadajo predvsem komunisti. Na vprašanje o poljskem koridorju je Hitler izjavil, da je to vprašanje zares tako, ki bi lahko povzročilo precejšnja nasprotstva med Nemčijo in Poljsko. Mirovne pogodbe dajejo pravico Nemčiji, da prevzame inicijativo za spremembo gotovih določb teh pogodb, zato pa se ni treba nikomur bati, da bi Nemčija zaradi poljskega koridorja stopila v novo vojno. Dane so možnosti, da se to vprašanje hladnokrvno reši v pogajanjih med Nemčijo in Poljsko in da se najde rešitev, ki naj bi zadovoljila obe strani.

Dr. Beneš na Dunaju

Ljubljana, 19. oktobra.

Dr. Eduard Beneš, ki je že šestkrat prevozil razdaljo med Prago in Ženevo, se je odločil, da se iz prestolnice Zveze narodov ne bo vrnil domov preko nemškega ozemlja, ampak z malim ovinkom preko Avstrije. Ako pravilno vrednotimo veliko mednarodno osebnost češkoslovaškega zunanjega ministra, če smo razumeli psihologijo avstrijske borbe za samostojnost in če nam niso ušli ti najrazličnejši vplivi, ki danes segajo v podonavške dežele in stremijo za tem, da bi jih razdruževali in podpihovali med njimi večne prepire, potem dunajskega obiska dr. Beneša ne bomo smeli uvrstiti med brezpomembne pripetljaje »potovanja«, ampak mu bomo morali dati pomen in vrednost, ki jo brez dvoma ima v vrtincu diplomatske aktivnosti križem Evrope.

Pred štirinajstimi dnevi sta se križala dva brzovlakna na avstrijski postaji Wörgl. V enem se je vozil z sinajske konference na razorožitevna pogajanja v Ženevo dr. Beneš, v drugem se je vračal iz Ženeve domov avstrijski zvezni kancler dr. Dollfuss. Slednji, ves navdušen od velikega uspeha, ki ga je žela njegova domovina v Ženevi, je izstopil iz svojega voza rano zjutraj in potikal na vrata kupeja dr. Beneša. To je bil prvi sestanek med obema državnikoma.

To je bil sploh prvi takorekoč nepredvideni — v diplomaciji so nepredvidene stvari sicer zelo redke — in reorganizirani in zato tim pomembnejši stik med predstavnikoma dveh nasprotujočih si državnih skupin, da še več, med zastopnikoma dveh pobijajočih se političnih ideologij v podonavskem kotlu. Zgodovina zadnjih 15 let namreč nas je naučila deliti podonavske države v skupino, ki jo v senci Italije in Nemčije tvori Avstrija in Madžarska in ko zunanje politična ideologija je označena z besedo revizionizma, in v skupino držav Male zveze, ki v tesnem sodelovanju s Francijo branijo nedotakljivost mirovnih pogodb in meja, ki jo njih pogodbe pogojuje. Sestarek med dr. Benešem in dr. Dollfussom v Wörglu in nadaljevanje takrat sproženih razgovorov sedaj na Dunaju je torej mednarodnopolitična senzacija prve vrste in naj nam oprostijo uredniki uradnih komunikacij, ako mi ne moremo verjeti, da se je vse to zgodilo po naključju in da so sestanki nastali zgolj iz potrebe predpisov o lepem vedenju.

Sodeč po še nedavnih dogodkih, ki so potegnili globok jarek med Avstrijo in Nemčijo in vsaj na tem mestu občutno oslabil revizionistično fronto, izgrajeno iz območja nemške zunanje politike in jo postavili nazaj v Podonavje, in jemačje v obzir na drugi strani dejstvo, da so se nasprotstva Francije in Italije gled končnega obračuna z vsemi podonavskimi težavami tudi polegla in da nastopata obe državi navidezno sporazumno, moramo sklepati, da je dozor el tudi čas, da se po sporazumu izvenpodonavskih interesov misli tudi na sporazum med državami ali državnimi skupinami, ki sedijo v Podonavju in so torej prvi interesi. In ker je Mala zveza postala od januarja letos v zunanji politiki nedeljavna edinica in nastopa na zunaj v osebi vrhovnega zunanje-političnega sveta enotno, potem nam ne sme nikdo počitati, da fantaziramo, če trdimo, da se je oglašil dr. Beneš pri avstrijskem zveznem kanclerju z vednostjo in s pristankom ter po izrecnem sklepu

Predsednik grške vlade o pomiritvi Balkana

Atene, 19. oktobra. AA. Na snočnji seji je predsednik grške vlade Tsaldaris podal velik ekspoze o svojem bivanju v Ženevi in o svojem obisku v Ankari. Dejal je, da hoče Grčija tudi v bodoče voditi politiko grško-turškega prijateljstva.

Potovanje Nj. Vel. kralja Jugoslavije po Grčiji, ki mu je grški narod povsod pridelil tako navdušeni sprejem kot najvišjemu predstavniku prijateljskega naroda in kot enemu najbolj uglednih vladarjev sedanje Evrope, je nudilo priliko, da se podkrepi enotnost interesov in nazorov obeh narodov. To potovanje in ti sprejemi so pokazali, kako iskrena so čustva, ki prešinjajo oba naroda. (Burno ploskanje.)

O predstojenem obisku romunskega zunanjega ministra Titulesca je Tsaldaris izjavil, da bo ta obisk nudil priliko za poglobitev prijateljskih odnosov med Grčijo in Romunijo. To bo koristilo interesom obeh držav in je tudi v skladu z grško

Cetrta internacionala - lašizem?

Dunaj, 19. okt. c. »Reichspost« javlja iz Rima, da se delajo tam velike priprave za rimski koncil mlade Evrope. Ta koncil ima nalogo, da združi vse lašizem slične zveze v takozvano četrto internacionalo. To ne bi bilo nič drugega kakor posnemanje Zveze narodov ali sličnih konferenc. Ker je lašizem s svojimi doktrinami že dosegel priznanje v inozemstvu, želi, da bi se združile vse sile, ki delujejo na svetu v njegovem duhu. Mussolini je že pred letom dni napovedal, da bo v desetih letih lašizem vladal po vsej Evropi in bo tudi ta koncil služil njemu v to svrhu.

Amerika prizna Sovjete

Washington, 19. okt. b. Z dobro poučene strani se čuje, da so pripravljala dela za vpostavitve rednih diplomatskih odnosov med Ameriko in sovjetsko Rusijo tako napredovala, da se bo vprašanje reševalo že v ponedeljek na neki konferenci, ki jo bo sklical predsednik Roosevelt v Beli hiši. Govori se, da bo Amerika priznala Rusijo z nekim aktom, ki se bo objavil vsekakor še pred koncem meseca oktobra.

Stališče Anglije

London, 19. okt. b. Britanska vlada je edle-nila, da zaenkrat ne objavi nobenih dokumentov, ki se nanašajo na spor, ki je nastal med angleškim zunanjim ministrom sirom Simonom in nemškim zunanjim ministrom von Neurathom. Na merodajnem mestu so izjavili »Timesovemu« poročevalcu, da se bo ukrenilo vse, da se prepreči še hujšo posrtnitev položaja.

Konservativna »Morning Post« je v svojem komentarju najbolj kratka, zato pa tudi najbolj jasna in piše: Nič se ne more ukreniti, ničesar se ne more odločiti pred 12. novembrom, ko bodo v Nemčiji volitve. Ta dan je treba pričakovati iz številnih razlogov.

»Daily Mail« objavlja izjavo nemškega državnega kanclerja Hitlerja, v kateri ponovno naglašja, da Nemčija nikdar več ne bo sodelovala na mednarodnih pogajanjih, če si ji stvarno ne prizna enakopravnost.

vseh držav Male zveze, torej tudi Jugoslavije in Romunije, z nalogo, da v novih okoliščinah, ko je nemški pritisk na Podonavje ponehal, poizve na Dunaju, kako si avstrijska vlada predstavlja sodelovanje podonavskih držav in če smatra italijanski predlog, ki je menda nastal sporazumno s francosko vlado, za povoljni temelj za nadaljnja pogajanja. Sporazumu med velesilami glede Podonavja mora slediti tudi sporazum med neposrednimi interesi, kot so podonavske države same. Če smo prav poučeni, je češkoslovaški zunanji minister prinesel na Dunaj pristaneček, da naj se problem Podonavja rešuje za enkrat na podlagi italijanskih predlogov in je avstrijski zvezni kancler izjavil svojo pripravljenost, da deluje v tem smislu.

Dr. Beneš, ki ima glede vloge podonavskih držav svojo lastno koncepcijo in ki je nastopil tudi kot predstavnik Male zveze, ki se je odločila za skupen nastop, gotovo ni pozabil podčrtati na svojem dunajskem sestanku najbitnejši predpogoj za vsaka uspešna pogajanja in sploh za vsako srečno rešitev, namreč, da se sodelovanje podonavskih držav, kot si ga zamišlja Mussolinijev načrt ali načrt kogarkoli, ne bo moglo nikdar organizirati, če se ne bo najstrožje držalo izključno le gospodarskih vprašanj. Vsako vmešavanje politike, bodisi da prihaja neposredno od katerekoli podonavske države ali posredno od kakšne velesile, ki bi se hotela v Podonavju uveljaviti, bi bilo smrtonosno za vsako nadaljnjo solidarnost in bi razgnalo v nič vse še tako hvalevredno in s trudom zgrajene skupne gospodarske tvorbe.

Politika Male zveze je bila vse čas od 1921 v tem pogledu dosledna. Od prvega začetka svojega obstoja je strogo ločila med gospodarskim in političnim poljem in kakor je bila neizprosna in nevladajoča glede svojih političnih postavk, tako je bila vedno pripravljena, da išče gospodarskih stikov z državami, ki ž njo delijo podonavsko kotlino. V teh prizadevanjih je bila srečnejša z Avstrijo kakor z Madžarsko. Sporazum, sklenjen l. 1923 v Lany, ko je Mala zveza soglasno podprla avstrijsko prošnjo za posojilo, ki ga je rabila za gospodarsko obnovo, je najlepši dokaz za to. Avstrijska politika je po 1923 zašla na druge tire, zavozila l. 1930 celo na slepi tir carinske zveze z Nemčijo, a se vrača sedaj nazaj na prostor, ki je njen in kjer edino bo ona mogla ohraniti ne samo svojo politično neodvisnost, ampak bo našla tudi pogoje za svoje gospodarsko blaginjo. Pojav dr. Beneša na Dunaju je torej znak nove dobe, ki je napočila po desetletnem odmoru, in sprejem, ki so mu ga pridelali vlada in dunajsko ljudstvo, siljajo jamči za to, da vlada tam drugo ozračje, bolj sveže, bolj zdravo, bolj primerno za rast in procvit idel, ki jih Mala zveza nikdar ni zatajila, a jih seveda tudi nikomur vsiljevali ni marala.

Naš zunanji minister B. Jevtič se je pri svojem povratku iz Ženeve izrazil pred časnikarji, da »glede z zaupanjem na vlado dr. Dollfussa«. Ali ni s tem nakazal desti jasno mislijo, ki jo je sedaj izvršil dr. Beneš? Začetek mislije, recimo rajši, kajti mi smo prepričani, da bo dunajski sestanek rodil še druge in da bo prizadevanje Male zveze, trdno stoječ na svojih političnih načelih, vzbudivlo duha gospodarske solidarnosti med malimi državami, ki druga druga lahko toliko pomagajo. To nam pove dr. Benešev obisk na Dunaju.

zunanjo politiko. Po zaključitvi pakta med Grčijo in Turčijo po sporazumu in paktu, sklenjenem v Ženevi med Jugoslavijo in Grčijo in Turčijo in Romunijo, lahko smatramo, da je ta sistem paktov med balkanskimi in drugimi sosednimi državami dovolj odporen, da bo lahko jamčil za mir na Balkanu.

Nam gre za to, da poglobimo zunanjo varnost Grčije v skladu z interesi malih in velikih držav. Trdno smo odločeni z vsemi možnimi sporazumi okrepiti sedanji mir na bližnjem Vzhodu.

Še eno dejstvo je, je nadaljeval Tsaldaris, ki nas pri tem navdaja z velikimi upi. S predsednikom bolgarske vlade Mušanovom sem se sporazumel v tem, da je treba čimprej rešiti sedanja gospodarska nesoglasja med Grčijo in Bolgarijo. Na dejam se, da se bodo zadevna pogajanja že v najkrajšem času pričela.

Japonski „mir“

Berlin, 19. okt. b. »Börsen Zeitung« objavlja vest iz Amsterdamu, po kateri je Japonska utrdila Boninove otoke. Japonske vojne oblasti so že pred dolgim časom prepovedale vsem inozemcem dostop na te otoke. Ves ta čas je Japonska gradila močno mornariško in letalsko bazo.

Klikaški križ v Avstriji

Dunaj, 19. okt. b. Dunajska policija je opazila, da se v stanovanju nekega uglednega meščana že več tednov sem zbira mladi ljudje, ki imajo tajne sestanke. Preteklo noč so kriminalni uradniki neudarno udrli v stanovanje, kjer so našli več mladeničev, ki pa so se izgovarjali, da imajo družabne sestanke. Policija misli, da gre za nadaljevanje akcije narodno-socialistične stranke.

Taksa za ta'e delavce v Franciji

Pariz, 19. okt. (a) Finančni odbor poslanske zbornice je danes nadaljeval proučevanje vladnega načrta o finančni in gospodarski obnovi. Odbor je sprejel dodaten člen, po katerem naj se uvede 10% taksa na inozemske rokodelce; donos takse naj bi služil za strokovno vzgojo domačih delavcev.

Seja Narodnega predstavništva

Narodna skupščina

Belgrad, 19. okt. m. Današnja skupščinska seja, zadnja v tem zasedanju je bila odpravljena ob pol 11 pod predsedstvom podpredsednika skupščine dr. Hasanbegovića. Zapisnik včerajšnje seje se je sprejel brez pripomb, nakar se je prečitalo poročilo administrativnega odbora o pregledu skupščinskih računov za dobo od 8. julija do 7. oktobra letos. Tudi to poročilo se je brez ugovora sprejelo.

Takoj nato je bila prečitana interpelacija poslanca Alojzija Pavliča na ministrskega predsednika dr. Sršića radi upokojitve predsednika upravnega sodišča v Celju dr. Vrtačnika in sodnikov tega sodišča dr. Štefka in dr. Likarja. Za interpelacijo zahteva poslanec Pavlič nujnost. Radi tega mu da podpredsednik skupščine takoj besedo. Pavlič v uvodnih besedah izjavlja, da bo bolj previden, da ga ne zadene ista usoda, kot je zadela njegova tovariša, ter bo radi tega obrazložil samo nujnost svoje interpelacije. Poslanec Pavlič se nato podrobno bavi z upokojitvijo treh sodnikov upravnega sodišča v Celju ter zahteva, da se ta ukaz razveljavi in v tej zadevi sprejme posebna resolucija. Pavlič je med drugim zaključil svoj govor z izrekom sv. Avgustina: »Civitas sine justitia quid est aliud nisi et etiam habent eum ducem.«

Govor poslanca Pavliča so stalno prekinjali nekateri poslanci iz Slovenije, ki so danes zasedli v skupščini prve klopi na levi strani, ploskali pa so mu člani dr. Nikičevega, Prekinega in Hodžerovega kluba. Nato je dr. Lazič v imenu vlade izjavil, da ne sprejme nujnost za Pavličovo interpelacijo.

Na dnevni red je prišlo potem poročilo imunitetnega odbora radi zahteve pravdnega ministra, da se izroči nekateri narodni poslanci sodišču. Tozadevno poročilo je podal dr. Ivanković Ivković. Pravosodni minister je med drugim zahteval, da se na zahtevo deželnega sodišča v Ljubljani izroči sodišču tudi dr. Rape za delo iz čl. 52 in 53 tiskovnega zakona in Cerar za delo iz § 302 kazenskega zakona. Plenum skupščine je sklenil, da se poslanci dr. Tagić, Avramović, Staljiković, Dragović, Rape, Cerar in dr. Petričić ne izroči sodišču. Za Ivana Ragića pa, ki ga toži Marija Ragić radi telesne poškodbe, dr. Glaviškega radi goljufije iz koristiljublja pa je plenum skupščine sprejel sklep, da se oba izroči sodišču.

Delovanje JUU

Belgrad, 19. okt. m. Danes dopoldne je pričel zasedati glavni odbor Jugoslovaškega učiteljskega združenja, da skuša rešiti spore, ki so nastali v učiteljski organizaciji in zaradi katerih je predsednik Učiteljskega združenja z nekaterimi člani glavnega odbora Jugoslovaškega učiteljskega združenja podal ostavko. Iz Slovenije prisostvujejo sejam glavnega odbora kot zastopniki učiteljskega Ivan Dimnik kot predsednik sekcije za dravsko banovino ter člani Josip Kobal iz Ljubljane, Anton Hren iz Maribora in Dušan Šestan iz Ptuja. Seja se je pričela nekaj po 9 ter je bilo takoj sporočeno, da je predsednik Učiteljskega združenja Domjan Rašić z nekaterimi člani demisijsiral. Nato so zastopniki opozicije predložili svoje zahteve, v katerih ostro obsojajo delovanje predsednika Učiteljskega združenja, ki je zanesel med učiteljsko razdor, med drugim z nesrečno delitvijo učiteljskega na nacionalne in »nacionalne«. Radi tega ne zasluži nič več zaupanja jugoslovaškega učiteljskega. Opozicija je v svojem pismenem predlogu, ki ga je podpisal tudi Dušan Šestan iz Ptuja zahtevala, da se takoj akcije izredni kongres Jugoslovaškega učiteljskega, na katerem naj se izvrši izprememba pravil in izvoli nov odbor. Do kongresa pa naj vodi Učiteljsko združenje poseben direktorij. O vseh teh vprašanjih se je razpravljalo celo dopoldne, nakar je bila seja glavnega odbora Učiteljskega združenja prekinjena ter se je nadaljevala ob 3 popoldne. Končni sklepi se bodo sporočili naknadno.

Belgrajske vesti

Belgrad, 19. okt. (a) Na podlagi odloka prometnega ministrstva je bila v Studencu pri Ševnici na področju dravske direkcije pošte in brzojava otvorjena pogodbeno državna pošta.

Belgrad, 19. okt. AA. Poštna hranilnica daje lombardna posojila na državne vrednostne papirje. (Iz Poštne hranilnice.)

Utrinki

ROBESPIERRE IN NJEGOV SPOMIN

Obtinski očetje francoskega mesta Arras, ki je med vojno bilo pozorišče najhujših bojev, so se spomnili, da bi bilo umestno v magistratni dvorani postaviti doprni kip Robespierrea. Ta sklep občinskega sveta je prevladoval silno razjaril. Arras je kraj, kjer so med vojno bili preliti potoki francoske krvi v obrambi domovine pred sovražnikom. Sedaj pa naj občinski svet proslavi spomin tistega moža, ki je ob času francoske revolucije prelił potoke francoske krvi. »Croix« spominja javnost na tega kreoloka, ki je od 1. marca do 27. julija dal obglaviti v Parizu 2627 ljudi, na deželi pa 12.000. Pod njim so jetnike na nagel način sprajeli s sveta: skupine po 200 ljudi so pokosili s kartečami iz topov. Na Loiri so stare ladje napolnili z možmi, ženami in otroki ter vse skupaj potopili. List zaključuje: »Lahko se zamislimo v trenutku, ko bodo odkrili tisto glavo, katere je dala porezati toliko glav. In lahko si mislimo, da bo tedaj vse dobre Francoze zabolelo srce, ko bodo v duhu videli oprsja brez glav, tista oprsja, ki so izkrcavala pod giljotino, tista oprsja, ki so tudi prišla zraven, da proti tej sramoti protestirajo.«

Arras je ves poln z rdečo barvo, s timur hočejo porediti, da je Robespierre tako prelicel francosko kri.

DRUŽINSKE PLAČE

Zahteva, naj poročeni delavci ali nameščenci dobiva tako plačo, da bo ž njo mogel pošteno preživljati svojo družino, je med temeljnimi zahtevami vseh socialistnih delavcev. Moralne raznosti te zahteve ni treba niti poudarjati. Poskusi, da bi tarifne pogodbe delodajalca prisilile, da poročeni delavcem izplačuje družinske doklade, se niso obnesli. Podjetja so namreč poročene metala na cesto in sprejemala v delo samske moči. Dr. Johannes Messner v reviji »Schönere Zukunft« predlaga, naj bi se ta reč uredila tako, kakor so jo začeli urediti v Francoskem že med vojno. Tam so l. 1917. ustanovili prvo izravnalno blaginjo, danes pa imajo take blaginje že vse industrije na Francoskem in v Bel-

Skupščinski tajnik je nato prebral resolucijo predsednika Narodne skupščine dr. Kumanudija, da se prenesejo na redno zasedanje Narodne skupščine, ki se bo otvorilo 20. oktobra 1933, vsi nedovršeni vladni in poslanski zakonski osnutki, vse zahteve pravosodnega ministra radi izročitve poslancev sodišču, vsa poročila raznih odborov, vsi predlogi odbora za prošnje in pritožbe in vse prošnje in pritožbe, ki so dospele Narodni skupščini do 19. oktobra letos, nadalje vsi predmeti, ki spadajo v delokrog finančnega odbora Narodne skupščine, kakor tudi vse še ne odobrene odredbe ministrskega sveta, Plenum skupščine to odobri.

Ker se prične jutri ob 9 redno zasedanje Narodne skupščine, je notranji minister Lazič prečital kraljevski ukaz, s katerim se zaključijo seje Narodne skupščine, ki so bile sklicane z raznimi ukazi. S tem je bila današnja seja zaključena.

Belgrad, 19. okt. m. Na seji širšega glavnega političnega odbora radikalne socialne stranke, ki je bila te dni v Belgradu, je bil izvoljen za predsednika radikalne socialne stranke dr. Vojislav Janjić, minister v pokoju. Dr. Janjić bo vodil posle predsednika te stranke do strankinega kongresa, ki bo takoj, ko bo stranka organizirana v okrajih, kakor je to po zakonu določeno.

Senat

Belgrad, 19. oktobra. m. Pred današnjo sejo senata je bila seja kluba senatorjev JNS, na kateri je bilo določeno novo predsedstvo senata za novo redno zasedanje, ki se bo otvorilo jutri po prečitani kraljevega ukaza. Na današnji klubovi seji je bil določen za novega predsednika senata dr. Ljubomir Tomašić, sedanji kmetijski minister, za podpredsednika dr. Miroslav Ploj in dr. Uroš Krulj, za tajnike pa senatorji Dragović, dr. Kotur in Alibegović. Klubska seja je trajala od 4 do 5 popoldne, nakar se je pričela seja senata. Po izvršenih formalnostih se je prešlo takoj na dnevni red, na pretes poročila odborov, ki sta proučevala konvencije poslancev senatu v nadaljnje poslovanje od Narodne skupščine. Po poročilih poročevalcev odborov je podal še kratak ekspozé trgovinski minister dr. Šumenković, nakar so bile vse konvencije sprejete. Nato se je prečital kraljev ukaz, s katerim se zaključujejo seje senata v tekočem zasedanju. Redno jesensko zasedanje senata bo jutri.

Padel z drevesa in se ubil

Kranj, 19. oktobra.

Včeraj popoldne med 2. in 3. uro se je podal 28letni posestnikov sin Franc Eržen, vulgo Jurgočev iz Zgornjega Zabukovja pod Sv. Joštom v domač kostanj, da bi naklatil nekaj zrelega sadeža. Splezal je vrh drevesa in je najbrže z obema rokama mlatil s prekljo po vejah. Pri tem delu je zgubil ravnotežje in omahnil z visokega starega kostanja v globino. Najbrže je že med padcem zadel ob kako deblo in je glavne poškodbe dobil že v drevesu, ker se na travnatih tleh ni mogel tako močno pobiti po glavi. Nadalje si je zlomil tilnik in obe roki. Domači, ki so prihiteli nesrečnemu mladeniču na pomoč, mu niso mogli nič več pomagati. Poklicali so zdravnika, ki pa se je že med potjo vrnil, ker je Eržen že med tem časom že podlegel poškodbam. Pokopljeno ga jutri na pokopališču v Šmartnem. Pokojnik je bil priden in dober mladenič, povsod spoštovan ter je bil določen za naslednika na posestvu. V žalosti zapuša očeta in mater, dva brata in več sester. Prizadeti Erženovi rodbini ob nepričakovani izgubi dobrega sina in brata naše iskreno sožalje. Mlademu mladeniču pa naj bo Bog pravičen sodnik!

Osebnosti

Belgrad, 19. oktobra. m. Z redom sv. Save 4. reda je odlikovan Ferdo Žužek, šef postaje Bled — Lesce. — Z redom Jugoslovaške krone 4. stop. je odlikovan pri ravnanju drž. železnice Andrej Jović, upravnik glavne delavnice v Mariboru in obnovitelj železniškega pevsko-glasbenega diletantskega društva »Konstantine« v Nišu.

Z odlokom finančnega ministra je postavljen v carinarici l. reda na Jesenicah v 8. pol. skupini Stefan Galaso.

Dunajska vremenska napoved. V pretežnem delu Avstrije jasno vreme. Popoldanska temperatura bo višja kakor danes.

Zagrebska vremenska napoved: Deževno, vetrovno in precej hladno.

35letnica kmetijsko-gospodinske šole v Marijanišču v Ljubljani

Ustanovitev in razvoj

V četrtek 20. oktobra 1898 je bila v Marijanišču v Ljubljani slovesno otvorjena prva kmetijsko-gospodinska šola v Sloveniji. Začetno sveto mašo je daroval prevzvišeni gospod Anton Bonaventura Jeglič, ki je bil istega leta ustoličen za ljubljanskega škofa.

Tako se glasi vest o otvoritvi te šole. Torej je danes, 20. oktobra, minilo 35 let, odkar deluje ta šola v prid slovenskega kmetijskega ženstva. Umetno je, da ob tej priliki premostrimo njeno dosedanje delovanje, zlasti pa okoliščine ob njeni ustanovitvi.

Poslopje Kmet. gospodinske šole v Marijanišču.

V zadnjem desetletju minolega stoletja se je v bivši Avstriji začelo živahno zanimanje za gospodinsko šolstvo. Najprej se je ta ideja razširila po Češkem in Moravskem, kjer je kulturno naprednejši narod uvidel globok pomen temeljitejši izobrazbe kmetijskega ženstva, čigar cilj je posvečiti se gospodinjstvu in materinstvu. Tudi med tedanjimi voditelji kranjske Kmetijske družbe je ta zamisel našla razumevanje. Na njenem obnem zboru 1897, ki ga je vodil predsednik Ivan Mur-nik, je podpredsednik Franc Povše v imenu glavne odbora postavil dobro utemeljen predlog, da se osnuje gospodinska šola za kmetijska dekleta, ki so ga zborovalci z navdušenjem sprejeli. S tem je bila dana podlaga za ustanovitev tega prepo-trebnega zavoda v Marijanišču v Ljubljani in prve gospodinske šole na slovenskem ozemlju.

Predpriprave za to ustanovo je vodil družbeni podpredsednik Povše, organizacijo pa družbeni ravnatelj Gustav Pirc, katere dva strokovnjaka je smatrali za ustanovitelja gospodinskega šolstva v Sloveniji. Notranjo organizacijo in vodstvo šole ter interneta je prevzela S. Lidvina Purgaj, ki je 15 let delovala na njej. Znatno so jo podpirali svojočasni vodja zavoda Marijanišča dr. Francišek Lampe, ki je dal na razpolago zavodove prostore, in njegov naslednik prošt Andrej Kalan. Glavne gospodinske predmete so ves čas poučevale šolske sestre, ki imajo največ zaslug za uspehe na tem zavodu. Kmetijsko in drugo snov jim podaja-jo kmetijski in drugi strokovnjaki.

Šola je nepretrgoma delovala od 1898 do 1914, do svetovne vojne, ko je morala prenehati, ker je vojaška oblast namestila v šolskih prostorih bolnišnico. Šele 1919 je bil odprt nadaljni tečaj in od takrat se je pouk nepretrgoma vršil do 1932, ko je šola vzdrževala Kmetijska družba s pomočjo državnih in pokrajinskih podpor.

V problem letu je pa nastopila nevarnost, da se ta zavod ukine, ker je 8. junija 1932 novo izvo-ženi glavni odbor Kmetijske družbe, vzlic znatni ministrski podpori, ki jo je za šolo prejel, na svoji seji dne 20. avgusta sklenil, da ukine njeno na-daljnje delovanje. Ko je pokojni g. prošt Kalan, vodja Marijanišča in predsednik Vincencijeve druž-be, uvidel, da bi radi tega sklepa moral ta zavod prenehati, se je odločil, da bo odšel Marijanišče, oziroma Vincencijeve družba skrbela za njegovo nadaljnje delovanje. Tako je bila ta v novi državi najstarejša in najbolj zaslužna gospodinska šola po zaslugi zasebne korporacije in njenega po-žrtvovalnega vodstva ohranjena svojemu namenu. Letošnji tečaj, ki začne novembra, bo že drugi, ki je prišel v skrbstvo zavoda Marijanišča.

Pomen gospodinske šole za izobrazbo kmetijskega ženstva

Naše kmetijsko ženstvo ima v svojstvu gospo-dinji vršiti troje zelo važnih kulturnih nalog: žena mora biti zvesta družica in pomočnica svojemu možu, skrbna gospodinja, okoli katere se suče vse družinsko življenje, ter dobra mati vzgojiteljica svojih otrok, torej vzgojiteljica bodoče generacije. Za uspešno izvrševanje teh nalog jo usposablja zlasti gospodinsko šolstvo.

Gospodinska šola v Marijanišču je od vsega početka to upoštevala, saj je imela že v prvotnih pravih določeno, da naj »teoretično in praktično izvežba odrasla dekleta kmetovalcev za gospo-dinjstvo in hišab, zvezanih s kmetijstvom«. In gla-som šolske statistike je bilo dosedaj 31 enajst-ozroma devetmesečnih tečajev (med svetovno vojno so štiri odpadli). V njih se je vzgojilo 477 kmečkih deklet, ki so postala potem večinoma vzorne kmet-ske gospodinjice. Izmed teh jih je bilo iz bivše Kranjske 270, Štajerske 136, Koroške 32, Primorske 23 in iz drugih banovin 8. Prosim pa je bilo vsako leto več, nego jih je bilo mogoče sprejeti, ker je bila šola ustanovljena le za 12, oziroma 16, pozneje za 20 gojenk. Preveliko število učenk se na takem zavodu ne da praktično temeljito izvežbati.

Pouk na gospodinski šoli stremi tudi za raz-širjenjem splošne izobrazbe med kmetiskim ženstvom. Zato gojenke po končani šoli ne delujejo samo v domačem gospodinjstvu, ampak koristijo tudi okolici. Svoje tovarišice navajajo na poseča-nje gospodinskega pouka, vzpodbujajo domače kroge za prireditve gospodinskih tečajev, pospe-šujejo splošno izobrazbo kmetijskega ženstva ter vplivajo na zboljšanje kmetijskega gospodarstva. Pa tudi po končanem tečaju gojenke ne izgube stika s šolo, ampak se stalno obračajo na njo po navete, saj jo še vedno smatrajo za svojo matico. Naravno je torej, da uživa ta šola med kmečkim ženstvom največji ugled.

Iz tega kratkega orisa je mogoče oceniti važ-no kulturno delo, ki ga je ta zavod tekom svojega 35letnega delovanja izvršil zlasti v slovenskih pokrajinah.

Vpliv šole na razvoj na-šega gospodinj. šolstva

Ta gospodinska šola ne deluje samo za vzgojo kmečkega ženstva, kajti izobrazba 20 gojenk letno je za njen ustroj premalo, temveč je tudi drugod skušala oživotvoriti slične zavode. Pod njenim vpli-vom so se v zadnjih letih pred vojno ustanovile še naslednje zasebne kmetijsko-gospodinske šole: v Repnjah pri Vodichah leta 1909, v Tomaju na Krasu leta 1908, na Vrhniki leta 1910, v Teharjih pri Celju leta 1909, v Št. Jurju ob juž. žel. leta 1910, v Smihelu pri Novem mestu leta 1910, na kmetij-ski šoli v Gorici leta 1912, v Mariboru leta 1913, v Kranju leta 1927, v Ptujtu leta 1928. Izmed teh delujejo še danes one v Repnjah, Kranju, Smihelu, Mariboru in Tomaju. (Na Mali Loki in v Št. Jurju sta banovinski gospodinski šoli, ustanovljeni leta 1929, oziroma 1931.)

Nadalje je ta šola dala bivšemu deželnemu od-boru na Kranjskem vzpodbudo za uvedbo gospo-dinskih tečajev po deželi. Po vojni so pokrajinske oblasti prevzele in sistematično organizirale ves potovalni gospodinski pouk.

Za vse te šole in tečaje je bilo treba učnega osebja, gospodinskih učiteljic, ki smo jih v za-četku vzgajali na Nemškem. Da se odpomre tej pomanjklivosti, je bil leta 1913 tej šoli pridružen seminar za gospodinske učiteljice. Iz tega je izšla večina učnih moči, ki danes delujejo na sličnih šolah in tečajih ne samo v Sloveniji, ampak tudi v ostalih banovinah naše države. Dosedaj je ta za-vod vzgojil skupno 63 učiteljic, med temi 45 lajič-nih in 10 redovnih. Med lajičnimi je bilo 18 Srbinj in Hrvatice, ki delujejo na gospodinskih šolah in tečajih v južnih pokrajinah naše države in v pro-svetnem ministrtvu, ostale pa v dravski banovini.

Bilo je pa potrebno izsolane gospodinske uči-teljice tudi usposobiti za ta pouk na šolah in te-čajih. Zato se je po odredbi Pokrajinske uprave za Slovenijo ustanovila na tej šoli izpraševalna komisija za izpite usposobljenosti za kmetijsko-gospodinske učiteljice. Ta komisija je dosedaj usposobila že 23 učiteljic.

Med šolskimi počitnicami sta bila v dveh le-tih na šoli prirejena dva pettedenska gospodinska tečaja za učiteljice osnovnih šol, ki se jih je ude-ležilo po 16 učiteljic, skupno torej 32. Te učiteljice so nato v svojem okolišu prirejale gospodinske nadaljevalne tečaje.

Ti podatki zadostujejo, da se vidi, koliko je ta gospodinska šola v teku svojega 35letnega delo-vanja storila za razvoj kmetijsko-gospodinskega šolstva v Sloveniji in v ostali Jugoslaviji.

Današnji ustroj kmet.-gospodinske šole

Šola je enoletna, seminar dvehleten z deset-mesečnimi tečaji, ki se začne v začetku novembra vsakega leta in se zaključijo ob koncu avgusta prihodnjega leta. Združena je z internatom, v ka-terem je prostora za 20 gojenk; vodijo ga šolske sestre. Šolsko leto se deli v zimsko polletje (od 1. novembra do 31. marca) in letno (od 1. aprila do 31. avgusta). Za vsako polletje je določen pose-ben, času primeren dnevni red. Počitnic za praz-nike med letom ni.

Pouk je teoretičen in praktičen. Gojenke se uče vseh gospodinskih predmetov in kmetijskih, v kolikor so potrebni kmečki gospodinj. Na šoli je zaposlenih pet šolskih sester; tri stalne in dve pomožni; nadalje šest izvenšolskih kmetijskih in drugih strokovnjakov.

Teoretičnemu pouku služi bogata zbirka učil, ki obsega vse predmete, ki se na zavodu uče; praktičnemu pouku pa šolski vrst, ki ga obdelujejo gojenke, in vzorna kurnica; razen teh pa še go-veji hlev in svinjak zavoda Marijanišča in njegovo obsežno vzorno urejeno kmetijsko posestvo, na ka-terem se gojenke seznanijo z delom, ki ga mora poznati umna kmečka gospodinja.

Da se gojenke izvežbajo v praktičnih poslih, se razdele v tri skupine, ki se menjajo vsak te-den: 1. kuhinjska skupina se bavi s kuho in s konzerviranjem živil; 2. hišna skupina s šivanjem in drugimi hišnimi opravili; 3. gospodarska sku-pina z vrtnarstvom, živinorejo, mlekarstvom in pe-rutinarstvom.

Med letom prirejajo gojenke izlete v razne industrijske, kmetijske in zadržne zavode, da do-be vpogled v izdelavo raznih potrebščin za go-spodinjstvo in kmetijstvo. Na koncu leta dobe go-jenke izpričevala o napredku v posameznih teo-retičnih in praktičnih predmetih, upoštevaje pri tem zlasti praktično izvežbanost v gospodinjstvu in gospodarstvu.

Letošnji tečaj se bo začel 3. novembra in bo končal 31. avgusta 1934 ter je zanj priglavljenih že zadostno število gojenk.

Zaključna beseda

S tem smo v kratkih obrisih podali zgodo-vino naše prve kmetijsko-gospodinske šole, te maticе gospodinskega šolstva v naši državi; po-udarili smo tudi njen pomen za izobrazbo kmečkega ženstva ter njen vpliv na razvoj tovrstnega šol-stva v Sloveniji in v Jugoslaviji. Velika škoda bi nastala, če bi zmanjkalo sredstev za vzdrževanje

Volitve v Delavsko zbornico

Kje je tvoje volišče?

Volišče za posameznega delavca in nameščen-ca se določa po podjetju, v katerem sta zaposle-na, ne pa po njihovem stanovanju.

V javnih razglasih glavnega volivnega odbora so navedeni kraji in so navedene ulice, ki tvorijo en volivni okoliš. Vsi delavci in nameščenci, ki so v teh krajih, oziroma v teh ulicah zaposleni (ne glede na to, kje stanujejo), volijo na tem volišču.

Nemogoče je vsakega nameščenca in delavca obveščati, kje voli. Razposlali smo in bomo sicer ogromno obvestil, kje kdo voli, vseh seveda ne moremo obvestiti, zato naj se vsakdo takoj pre-priča, kje voli.

Kdaj bodo volitve?

Volitve v Delavsko zbornico se vrše 21. in 22. oktobra, v soboto in nedeljo. Jutri — v soboto — se vrše na obratnih voliščih v času, ki so ga določili obratni zaupniki in je torej dolžnost vsa-kega nameščenca in delavca, da poizve, kdaj so volitve na obratnem volišču.

Na rednih voliščih pa so volitve v nedeljo od 9 dopoldne do 5 popoldne.

Nameščenci in delavci, nameščenske in delavke

volijo istočasno na istih voliščih. Toda nameščenci volijo svoje kandidate, delavci svoje. Delavci dobe po tri glasovnice, nameščenci pa po štiri glasov-nice. Glasovnice dobe na volišču.

Kako boš glasoval

Kmalu po pričetku glasovanja pojdi na voli-šče. Mirno in dostojno počakaj, da prideš na vrsto. Pri roki imej

legitimacijo

s katero se boš v slučaju potrebe legitimiral pri predsedniku volivne komisije. Za legitimacijo vzemi s seboj kakršenkoli izkaz (društvene legiti-macije, delavske knjižice, davčne knjižice, krstni ali domovinski list itd.). Povej točno svoje ime in točen naslov svoje tvrdke, svojega delodajalca. Ko volivna komisija ugotovi, da si v volivnem ime-niku, dobiš kot nameščenec štiri glasovnice ter prazno kuverto. S celimi glasovnicami in kuverto boš nato stopil v zaprt prostor, kjer boš glasoval. Glasoval boš na ta način, da boš pretrgal glasov-nice onih list, za katere nočeš glasovati, neraz-trgano in celo pa boš obdržal glasovnico za ono listo, za katero boš glasoval.

Ko si to storil, vtakneš v kuverto celo gla-sovnico in vse koščke raztrganih glasovnic. V ku-verto moraš vtakniti vse raztrgane koščke, da se ne iz njih sestavi cela glasovnica, sicer je glas neveljaven. Glasovnica, ki ostane cela, mora ostati popolnoma nepoškodovana. Nato kuverto zalepiš, jo oddaš predsedniku volivne komisije ter se od-straniš iz volivnega lokala.

Katera glasovnica naj ostane cela?

Pri delavcih: bela!

Pri nameščencih: zelena.

Na kaj pazita namešče-nec in nameščenska?

Nameščenec in nameščenska, pazita posebno na to, da dobita prave glasovnice! Glasovnice za nameščence imajo čez ves listek črno črto. Če ugo-tovi volivna komisija, da ste zabeleženi v voliv-nem imeniku kot delavec, ne morete voliti v na-meščenski skupini. V tem primeru opravite svojo volivno dolžnost v delavski skupini in volite — belo glasovnico. Če pa sta delavec ali delavka vpisa-na v nameščenski skupini, naj v tem primeru opravita svojo volivno dolžnost v nameščenski skupini in volita — zeleno glasovnico.

tega tako važnega zavoda, ki je dosedaj izvršil ogromno prosvetno delo na našem podeželju. Zato mora slovenski narod biti hvaležen onim činite-ljem, zlasti zavodu Marijanišču, oziroma odboru Vincencijeve družbe, ki so se zavzeli za to, da ohranijo to šolo slovenskemu kmečkemu ženstvu.

Gojenke gospodinske šole pri pouku o kapunjenju.

Ali člani Okrožnega urada niso nameščenci?

Nekateri trsijo to neresnico, češ, da morejo vsi člani OUZD glasovati le v delavski skupini. To pa ni res. Kdor je po svojem poklicu zasebni ali trgovski nameščenec, ta voli — čeprav je član OUZD — v nameščenski skupini.

Vsi proti nam!

Volivno gibanje je v polnem razmahu. Naše nameščensko društvo se je udeleževalo volivnega dela mirno in stvarno ter se ni v ničemer pre-grešilo proti pravilom dostojnosti in poštenosti. Ne moremo pa tega trditi o ostalih organizacijah, ki uporabljajo neresnico, natolcevanja in blatenja v volivni borbi. Izjavljamo, da se ne bomo dali speljati na pot blatenja, ker hočemo vedno in po-vsod ostati zvesti načelom katoliške morale in človeške dostojnosti.

Mi smo nosilci mladega katoliškega socialnega gibanja, ki naj dobi izraza predvsem v strokovnih organizacijah.

Sestanek nameščencev in nameščenk

bo drevi ob osmih v dvorani Rokodelskega doma. Vsi, ki mislite in čutite z nami, pridite na sesta-nek, da se pogovorimo o volitvah v Delavsko zbornico.

»Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije.«

Ogoljujane za gobe

Ljubljana, 19. okt.

Po sezoni svežih gob se je pričela sedaj kupčija s suhimi gobami. Marsikatera kmetka ženica, ki gob, nabranih v gozdu, ni mogla pro-dati v mestu, je gobe posušila, z upanjem, da bo mogla suhe gobe prodati lažje kakor sveže. Nekaterim se je to upanje res obneslo, vsem pa ne. Cena suhim gobam je letošnje jesen zaenkrat skrajno nizka in nikakor ne povrne nabiralcem in kušilec niti stroškov za prehra-no tistih dni, ko so bili zaposleni z nabiranjem in sušenjem gob. Povrh tega pa so se kupčije z gobami polastili poleg legitimnih trgovcev tudi sumljivi ljudje, ki povzročajo poštenim in revnim nabiralcem gob velike škode. Dnevno prihajajo na policijo prijave revnih žensk, ki so jih za njihove gobe opeharili razni sleparji. Največ takih sleparij pa niti prijavljenih ni, ker ženske izgube vsako upanje, da bi prišle še do svojega blaga.

Danes sta se prijavili na policijo dve žen-ski, ki sta med jokom pripovedovali, da so jima neznani mladeniči izvalili pod pretvezo, da po-znajo dobre kupce, več kosar suhih gob.

Zenski sta se na te neznane mladeniče sicer zanesli, veliko pa je bilo njuno razočaranje, ko se mladi fantje niso vrnili ne z gobami, še manj pa z denarjem, čeprav sta jim obe oblju-bili znatno provizijo. Policija sedaj išče sled za temi goljufi nove vrste. Ti mladi goljufi najbrže gob ne jedo sami, temveč jih pod ceno razpečavajo dalje in imajo najbrže v mestu koga, ki kupuje njihovo prisleparjeno blago. Policija si je postavila za nalogo, da to proti-zakonito centralo prisleparjenih gob kaj kmalu odkrije. Do tedaj pa opozarjamo vse prodajalce suhih gob, naj bodo previdni, komu v mestu izroče svoje težko prigrano blago.

Zaradi ponarejanja denaria

Pred okrožnim sodiščem v Velikem Bečkereku se je te dni več ljudi zagovarjalo, ker so po-narejali 100 dinarske bankovce. Že pred več časa sta bila pri tem sodišču obsojena čevljar Ivan Josimovič iz Novega Bečaja ter Tošo Lapat iz Murske Sobote, ker sta ponarejala bankovce. Ob-sojena pa sta bila le na 8 mesecev zapora, ker so od njiju izdelani bankovci bili tako nerodno izde-lani, da jih je bilo mogoče na prvi pogled spo-znati za ponarejene. Ko sta ta dva že bila obsoje-na, je orožništvo še vedno zasledovalo zadevo ter ugotovilo, da sta oba imela 4 pomagače. Ti štirje so bili te dni pred sodiščem, z njimi pa zopet Ivan Josimovič, ker je vnovič poskušal ponarejati denar. Sodišče je ugotovilo, da so Josimoviču drugi štirje obtoženci dajali denar, da si je na-bavil potrebno blago in orodje za ponarejanje. Radi bi bili kajpada hitro obogateli. Zato so pro-dali vole in krave, nekateri pa tudi hiše ter iz-kupčevali Josimoviču, da je mogel kupiti, kar je bilo potrebno. Zdi pa se, da je Josimovič hotel vse štiri ogoljufati ter si na ta način narediti denar. Sedaj so kmetiči obsojeni na dva do štiri mesece ječe, pa denarno kazen morajo plačati in še ob svoji denar so. Josimovič je dobil 6 me-secev.

Krka

Naš pevski zbor ponovi cerkveni koncert v nedeljo 22. oktobra ob pol 3 popoldne z istim sporedom kot prvič. Orgelske točke izvaja gosp. M. Tome. Koncert bo trajal približno eno uro. Pred koncertom bo blagoslovljen kip kralja Davida (2½ m visok), ki bo zelo povzdignil zu-nanost orgel. — Vetopnina bo zložena na 3 Din.

Poizvedovanje

Nagrada. Ljubljana v Gruberjevem kanalu je odplavila veliko vagonsko plahto. Najditelj se naproša, da sporoči proti dobri nagradi lastniku Maček Ivanu, Cankarjevo nabrežje 17.

Ljubljanske vesti:

Ruske barake so podrli

Ljubljana, 19. oktobra.

Stanovanci ruskih barak ob Masarykovi in Rejski cesti so se v ponedeljek začeli spogledati, ko so zgodaj jutraj opazili več delavcev s krampi, žagami in lopatami. »Kaj nas boste res pregnali? Kam naj gremo?« so se mnoge družine spraševale. Delavci pa so šli takoj na delo in so začeli pod nadzorstvom stanovanjskega urada mestne občine prazniti posamezne barake.

Te barake imajo pač svojo žalostno in temno zgodovino. V letih najhujše vojne vihrje in vojne klanja, tako od 1915 do 1917 je avstrijska vojska upravljal zgradila okoli in okoli glavnega kolodvora cel kompleks vojaških barak, ki so bile deloma namenjene za kuhinje vojaškim transportom na soško fronto, deloma za ubikacije prenočujočih vojaških oddelkov in vojakov in deloma za ranjence. Mnogo težkih dni so preživele te barake. Tudi na nekdanjem »Globočnikovem svetu« so zgradili več barak. Te so še po vojni ostale. In tja so se večinoma naselili ruski begunci, iskajoč si tako zatočišča pred mirazom in nočjo. Naselile so se ruske in tudi slovenske družine, pa tudi samci — brezdomci so se radi zatekali tja, kajti našli so pač kofčice, kamor so čez noč položili svojo trudno glavo na ravnovrstno navlako. Tam je prebil svoje trdo življenje po Ljubljani znani kovaški kapetan R., ki pač kljubuje trdim udarcem usode, toda še nikdar se ni spozabal, da bi se gal po tuji lastnini. Pošteno si služi svoj skromen zaslužek. Tuintam pa se udaja melanholiji in se spominja svoje širne Rusije.

Mnogi ruski bohemski so tudi slikali svoje slike, ki so jih potem po mestu prodajali. Drugi Rusi pa so junaka in stojično prenašali vse težave in trp-

kosti begunskega življenja. Imajo torej ruske barake košček zgodovine in tragike ruskega življenja. Kdo naj bi opisal življenje Rusov v njihovi kuhinji, ko jim je delil jed in vodo očak Čičev. Mnogi ljubljanski bohemski so tudi hodili na ruski borsč, saj je veljal le par dinarčkov.

V treh ruskih barakah, ki so jih delavci izpraznili, je stanovalo 14 bednih družin z 31 osebami. Večina je bila brezposelna. Na mestnih vozovih so odpeljali materijal. Vsakomur je bilo svobodno vzeti, kar je mogel v novo zavetišče. Dve stranki sta naprosili občino, da jim je boljši materijal, zlasti les, prepeljala v Sibirijo, t. j. na Cesto dveh cesarjev, kjer si nameravata zgraditi nov, sicer lesen dom. Tri dni so podirali barake! Mnoge je skrbelo, kam naj se spravijo pod streho.

Nekaj družin, samo ruskih, so sedaj za silo stlačili v barako, ki stoji na svetu odvratnika dr. Azmana. Tam je sedaj nastanjenih 13 družin s 40 osebami. Jasnó, da so vsi kotički nabasani. Pri podiranju so se odigrali tudi komični prizori. Mestna komisija, ki je vodila podiranje barak, je prišla do starega Rusa, upokojenega kapetana. Je čudak. V svojem stanu zbira vse mogoče starine in spomine na nekdanje svetle čase. Ko so mu povedali, da mora vse spraviti ven, je obupan pristavil: »Kam? Kam?« In na vprašanje, koliko je vredno vse, je prav po rusko mirno odvrnil: »Gaspadin! Poldrugi milijon!«

Seznanji ruskih in drugih stanovalec v teh barakah kažejo, da je do 20 brezposelnih, drugi pa si s težavo služijo kruh.

Po nekaj letih bo izginil spomin na nesrečne ruske barake in na mestu se bo dvigala kaka mogočna stavba.

Ali doseže Ljubljana letos rekord v padavinah?

Letošnji siloviti nalivi, ki so se vrstili spomladi majnika in jeseni septembra, odnosno oktobra, so dali mnogim priložnost, da so pričeli reševati vprašanje, če doseže letos Ljubljana rekord padavin napram ostalim povojnim letom. Mnogi optimisti so mnenja, da bodo zadnji trije meseci v padavinah manj hudi in da bo Ljubljana letos dosegla le povprečno letno padavino, to je nekaj nad 1500 mm, če vzamemo padavine zadnjih 12 let. Letos je do 15. oktobra sicer že padlo 1386,7 mm, kar predstavlja, da je letos nad Ljubljano na površino 40 kv. km padla ogromna množina vode, namreč 554.680.000 hl. Največ dežja je letos padlo septembra: 341,3 (maksimum 120,5), junija 149,9, maja 305,5 in marca 102,4 mm. Mnoga leta po vojni so bila še mnogo izdatnejša na dežju, druga pa prav ravna. Tako je bilo 1921 celo leto 931 mm, naslednje leta 1761 mm, leta 1923, ko so bile tudi velike povodnji, 1684 mm, v letu 1924 je padlo 1315 mm, torej manj ko letos. Naslednja tri leta so bila bogata dežja. Leta 1925 je padlo 1789 mm, v letu 1926 celo 1833 mm, to je največ v 12 letih, leta 1927 1593 mm. Leta 1928 je bilo zmerno in je padlo 1400 mm, naslednje leto, ko so elementarne katastrofe napravile škodo na raznih poljih in travnikih le v laškem in logaškem ter deloma v ljubljanskem okraju, je bilo 1329 mm padavin. Leta 1930 je imelo 1666 mm padavin, leto 1931 še 1502,5 mm, toda lani je bilo le 1300,5 mm padavin. Silovitost letošnjih nalivov pa je pokazala, da take povodenske katastrofe v vseh 12 letih še nikdar ni bilo in da ni bilo po povodnjih že kmalu prizadetih toliko okrajev in občin.

Kaj bo danes?

Drama: Ob 15: »Pohujšanje v dolini šentflorijanski.« Dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Izven.

Opera: Zaprtó.
Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mesni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20.

★

○ Na misijonjski prireditvi, ki bo v nedeljo zvečer v Unioinu, bomo ob originalnih skioptičnih slikah gledali najstarejša plemena človeškega rodu, namreč afriške Pigmeje, ki predstavljajo prakilturno raso človeštva, in nam dajejo verno sliko življenja in udejstvovanja, kakor so ga imeli naši evropski predniki pred davnimi tisočletji, ko so živeli v prazgodovinski dobi. Sloviti raziskovalec in misijonar p. Pavel Sebesta, ki je sam že več let preiskoval te čudovite narode centralne Afrike, nam bo razlagal nadvse zanimive slike iz svoje življenja med njimi in misijonjskega dela v osrednji Afriki. Vstopnice za nedeljsko misijonjsko prireditev se dobe v predprodaji v unioinski tra-

fiki in v trafikih Šoukal pred škofijo. Sedeži so po 6 in 4 Din, stojišča po 2 Din. — V ponedeljek, dne 23. oktobra bo imel p. Sebesta v verandski dvorani hotela Union znanstveno predavanje o Pigmejih kot prakilturni rasi človeštva. Predavanje bo s skioptičnimi slikami in je namenjeno predvsem izobražencem, ki jih zanima problem najstarejših plemen na svetu. Vstopnina bo 5 in 3 Din.

Solidno blago za solidne ljudi

po solidnih cenah. To je princip naše posredstva. Veliko število dolgoletnih odjemalcev potrjuje njegovo pravilnost.

Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova c. 3

○ Trboveljski slavčki nam zapojo v soboto, dne 21. t. m., ob 20 v veliki Unioinski dvorani celo vrsto umetnih in narodnih mladinskih zborov: Prelovci: Očka moj je delavec, Grgoševič: Karneval in pastirski, Tajčević: Pjesme dodolske, Pahor: Pravijo, Oster: Kvartet, Pregelj: Zlato v Blatni vasi, dalje od Adamića Stoji mi polje, Drežnica: Mau čez izaro, Lepo mi poje črni kos in Vandrovč: K sklepu Mokranjčeve Bolno čedo in Adamičev Pesem rudarskih otrok, ki je postala himna Trboveljskih slavčkov. Poleg Slavčkov nastopi pianist prof. Ciril Ličar ter moški in mešani zbor Trboveljskega Zvona pod vodstvom g. Oskarija Molla. Slavčke pa vodi njihov zborovodja g. Avgust Šuligoj. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni. Koncertni spored je umetniški, namen koncerta pa dobrodelen, zato so vsi kar najlepše vabljeni.

○ Izredni občni zbor Podpornega društva železniških uslužbenecv in vpojencev v Ljubljani bo dne 22. oktobra 1933 ob 14 v dvorani hotela Union v Ljubljani, in sicer na podlagi čl. 8 pravil po delegatih. Člani lahko prisostvujejo obnemu zboru, nimajo pa pravice glasovanja. — Upravni odbor društva.

○ Smrtna nesreča na Gosposvetski cesti. Gosposvetska cesta je kraj večjih prometnih nesreč. Včeraj se je zopet na tej cesti pripetila nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtv. Pod neki zasebni avto je padel 21 letni kmetski fant Peter Pustavrh s Črnega vrha 95, ki je dobil resne poškodbe na glavi in po telesu. Nesreča se je pripetila kmalu popoldne. Bližnja tvrdka Gorec je telefonirala po reševalni avto, ki je fanta prepeljal v bolnišnico. Pustavrh pa je že 10 minut po prevozu v bolnišnico za poškodbami umrl.

○ Nesreča na stavbi. Reševalni avto je pripeljal v bolnišnico 27 letnega bosanskega delavca Mehmeda Aličajića, uslužbenega pri Stavbni družbi in stanujočega v gramozni jami. Aličajić je padel na neki stavbi 4 m globoko ter si je razbil levo koleno. Počila mu je pogačica. Ubogi delavec bo najbrž šepal vse življenje.

Tistega kolesarja, ki je v sredo ob četrta na tri popoldne v Florjanski ulici pobral mojo denarnico, prosim, naj jo takoj vrne na naslov: Florjanska ulica 40, sicer ga poiščem sam! — A. L.

Kot javljajo listi, se bodo objavila imena letošnjih Nobelovih nagradencev radi današnjega obhajanja 100-letnice roj. Alfreda Nobla izjemoma že danes. Švedski tisk je poln ugibanj, zlasti za literarno nagrado. Kot smo že pisali na tem mestu, mislijo pred vsem na finskega pesnika Sillénpää-a, pa tudi grške, angleške in ostalih narodnosti kandidata naštevajo; predvsem se ujemajo mimo imenovanega Finca, v grškem liriku Kostis-u Palamos-u. Med medicinskimi kandidati se zavzemajo listi posebno za profesorja Zondeka, kakor tudi za franc. bakteriologa Levaditi-ja in dva ameriška učenjaka. Nagrada za fiziko pa se najbrž ne bo podelila v tem, marveč v prihodnjem letu.

★

Ljubljanska drama:

Pravica do greha

Zakonska komedija, prav za prav burka V. Wernerja vzbuja mnogo smeha, hrupnega, neposrednega pa tudi zadržanega, a skoraj nič odreselne; ob nji se nam godi tako, kakor se moramo smejati dovtipu, tudi če ni snažen in obziren, zakaj kadar ga premislimo, ne vemo, kam bi z njim, čeprav je bil morda sam na sebi dober. »Pravica do greha« je dražljiva, zabavna, povečini cinična gledališka igra, v osnovi pa zdravična samo za brezposelnost naziranje o zakonu. Velja prav za prav tudi samo za dobro preskrbljenega meščana, ki mu življenje ni več od zabave in mora imeti za svoje dogodivščine neki legalni okvir, sicer bi se v svoji udobnosti ne čutil dovolj varnega.

Kolikor ima ta komedija etičnih osnov, so pač praktične zvijače, pretkanosti in modrosti duhovite tašče, ki po ovinkih vodi sprta zakonca k spravi, problema zakona pa se nič globlje ne dotika, kakor s trditvijo, da je možu dovoljeno v zakonu in izven zakona svobodnejše življenje, kakor si to misli občutljiva žena. Toda tudi tisti, ki te homeopatijske priznava in niti ne mara veljati za filistra, pač ve in

Mariborske vesti:

Odmevi afere „Edinosti“

Nenavadno zanimanje je vzbudila v Mariboru nova afera Kende, Kristofića in Žunkovića. Saj je ta trojica še v živem spominu našim tukajšnjim članom nekdanje »Kmetijske eksportne zadruge«. Tudi na mariborsko sodišče so segli odmevi zagrebške afele ter so nudili na razpravi, ki se je vršila včeraj pred civilnim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča zanimiv vpogled v delovanje »Edinosti«. Razprava se je vršila na tožbo nekdanjega poslovođa mariborske centrale »Edinosti«, g. Goleža, ki ima namram zadruzi še znatne terjatve. Tožitelj je v svoji tožbi razkril način poslovanja zadruge, ki je bila ustanovljena letošnjo pomlad. Mariborsko centralo so ustanovili Kenda, Kristofić in Žunković brez dinarja gotovine samo zgolj zato, da so lahko potem ustanovili v Za-

grebu še podružnico. Kot poslovodjo so nastavili v Mariboru g. Goleža, ki je moral skraja celo iz svojega opremiti pisarno. Poslovodja se je podal na delo z najboljšimi nameni, da si podjetje z realnim poslovanjem pridobi zaupanje in si zagotovi obstoj. Njegovi tozadevni ukrepi pa so takoj naleteli na odpor pri Kendi in tovariših, ki imo očitno ni bilo ležeče na tem, da bi jim kdo kontroliral poslovanje in dobil vpogled v njihove račune. Zato so preselili celotno vodstvo v Zagreb, te je mariborska centrala obstojala le še navidezno; poslovodjo pa so enostavno odslovili. Razprava se včeraj ni končala, ker je odločilo sodišče, da mora v zadevi še zaslišati Kendo, Kristofića in Žunkovića.

Volitve v Delavsko zbornico

Mariborski nameščenci volijo na osmih voliščih. Tam so naši predstavniki ti-le:

I. volišče: predstavnik Vladimir Pušenjak, namestnik inž. Ante Urbanja.

II. volišče: predstavnik Štefka Štojanova, namestnik Ivan Kurnik.

III. volišče: predstavnik Lojzka Horvatičeva, namestnik Mirko Geratič.

IV. volišče: predstavnik Anton Snoj, namestnica Marica Ornikova.

V. volišče: predstavnik Karel Medvedič, namestnica Mara Poharjeva.

VI. volišče: predstavnik Ciril Grešak, namestnik Franc Dujec.

VII. volišče: predstavnik Ivan Simonič, namestnik Ivan Gerlič.

VIII. volišče: predstavnik Edvard Rojic, namestnik Joško Malešič.

Volivni odbor »Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije«, skupina Maribor.

★

○ Zgodovinsko igro »Črni križ pri Hrastovcu« uprizori 22. oktobra ob 20 na ljudskem odru v Mariboru (v dvorani Zadruga gospodarske banke) prosvetno društvo »Zarja« iz Sv. Lenarta v Slov. gorah. Mariborski bogoslovec je dramatisiral roman »Črni križ pri Hrastovcu«, katerega je spisal v lepi poljudni obliki gosp. dr. Hamig, sodni svetnik pri Sv. Lenartu v Slov. gorah leta 1928. — To izvirno igro uprizarajo sedaj prvič naši kmetski fantje in dekleta, katerih pračede so pred 400 leti v resnici doživljali to, kar nam danes predstavljajo njihovi pravniki na odru. Veseli in žalostni prizori iz zgodovine Slovenskih gor se vrstijo tako, da gledalec napeto sledi posameznim dogodkom. Prosim cenjeno občinstvo za prav obilen obisk!

○ Trgatev v dežju. V Mariborski okolici pričenjajo skoro na splošno s trgatvijo. Nenaden nastop hladnega in deževnega vremena je zbežal še one, ki so hoteli počakati, da bi grozdje še bolj prizorelo. Ponekod so že potrgali ter so imeli srečo, da so še ujeli lepo vreme. Na splošno ima novi mošt 18 stopinj sladkorja, kar bi bilo čisto ugodno, če ne bi bila tudi stopnja kisline nenavadno visoka.

○ Maribor na seji mest. Prihodnje seje avtonomnih mest, ki se bo vršila dne 21. in 22. t. m. v Novem Sadu, se udeležijo iz Maribora delegacija, ki jo tvorijo mestni načelnik dr. Lipold ter občinska svetnika Sabothy in Peric.

○ Prvi dar. Stalno omizje gostilne Modrič je darovalo mestni pomožni akciji 300 Din namesto venca za pokojnega Josipa Modriča. Vodstvo pomožne akcije se darovateljem najiskrenejše zahvaljuje.

○ Pričetek del. Prostor, na katerem bo stalo poslopje delavskega azila v Gregorčičevi ulici, so že pričeli pripravljati. Plot so že podrli in tla planirajo. Dne 24. t. m. bo na licu mesta komisijaka obravnava, nakar se takoj prične z gradbenimi deli.

○ Komisijoniranje novih prog. Kakor znano, je mestna občina zaprosila za koncesijo na dveh novih avtobusnih krožnih progah. Ena bo vezala podpohorska naselja z mestom, druga pa bo izpeljala po mestnih ulicah. Te dni si bo ogledala obe progii posebna komisija banske uprave. S prometom se prične takoj po odobritvi.

○ Pojdimo v Prekmurje. Prijave za nedeljski prekmurski izlet z avtobusom se še sprejemajo v pisarni Putnika na Aleksandrovi cesti. Udeleženci izleta bodo videli vse znamenitosti dolnega dela Slovenske Krajine z metropolo Dolno Lendavo, Bogojino, Dubrovnikom in Svetotrojškimi goricami.

priznava, da si eros in zakon res nista tako enostavna in da ni vseh naraven problem kratko in malo rešen in izbran v zakonu, ve da ima tudi zakon dovolj majhnih in velikih nesoglasij in skoraj neresljivih življenjskih slučajnosti, ki pa se vendarle ne dajo reševati z burko in niti z diferenciacijo starega in novega sveta. Zato je tudi v »Pravici do greha« smeh sam zase pač smeh in razrešitev burke je morda dobra po načelu: »Karkšen sem, take filozofije hočem«, problem sam, tudi moderen — pa najsi bo to samo zunanja tehnika zakona — je ostal zunaj. Brez etosa ni rešitve za eros. Komedija ali bolje burka sama gre pri vrhu in ostane zvesta smehu. Vendar se ne da tajiti, da delo ni marsikje živo in dobro zasukano. Komur je samo za smeh in ga moralno etična vprašanja ne motijo, bo v tej moderni veseli igri našel užitek, ki je v marsičem soroden povprečni filmski zabavi.

Igro je pripravil g. B. Kreft; v nji je velika živahnost, polnost kretnje in situacije, lehkotnost v besedi občutju. Središče igre je predvsem g. Nablocka kot vsemodra in dobrovoljna tašča, ob nji E. Jan kot mladi dr. Rudolf Mach in ga. Vida Juvanova kot njegova žena Vera. Tudi g. Cesar je lepo zaokroženo podal Rudolfovega očeta, ga. M. Danilova je s finimi črtami izdelala Jelo, Verino prijateljico, močno realistična pa je Erika ge. Medvedove. Smešnega mornariškega častnika igra dovršeno g. Sancin. — Ker pravice do greha ni, ni mogoče kratiti pravice do smeha; mladini pa je ta igra docela neprimerna.

★

Deveti letnik geografskega vestnika

Ravno v dneh, ko se je vršilo v Ljubljani prav dobro uspele II. zborovanje jugoslovanskih geografov, je ljubljansko Geografsko društvo izdalo deveti letnik svojega glasila »Geografskega Vestnika«. Kljub krizi in finančnim težkostem je vprav

□ Pomažite revnim dijakom! Nudite jim pomoč z instruktijami. Vse potrebne podatke dobite v pisarni v Gledališki ulici 2, pritičite desno, med uradnimi urami od 17 do 18.

□ Pomoč beguncem. Neprestano se množi v Mariboru število beguncev, ki jih vrača tujina iz vseh delov sveta, ali pa so morali zapustiti rodno grudo pod tuji pritiskom. Po večini zamen iščejo dela in kruha ter zapadajo v bedo, ki bo zlasti v zimi huda. Da se tem revežem vsaj nekoliko odpomore, se je osnoval poseben pomožni odbor, ki je imel svoj prvi sestanek v sredo pod vodstvom inicijatorja tega pomožnega gibanja, dr. Fornazarića. Na sestanku se je sklenilo, da se osnuje posebna zasebna pomožna akcija samo za begunce.

□ Velika dražba. Dne 22. novembra bo pri tukajšnjem okrajnem sodišču dražba nepremičnin zem. knjiga Lehen vl. št. 1. Cenilna vrednost znaša Din 669.103,60, najmanjši ponudek pa 446.068,50 dinarjev.

□ Nobenega sledu. Drzen vlom v trgovino draguljarja in urarja Petelna je še vedno v ospredju zanimanja, tembolj, ker ni našla policija doslej niti najmanjšega sledu za vlomilci. Naše včerajšnje poročilo o vlamu izpopolnjujemo v toliko, da g. Peteln ni bil zavarovan proti vlamu, kar je zanj seveda še tem hujši udarec.

□ Možnar se je razletel. Huda nesreča je zadela 17 letnega fanta Vinka Merčnika iz Žegarcev. Streljal je iz možnarja, ki se je radi premočnega naboja razletel. Fantu so zeleni drobci razmešali obe roki, to ga mrcina prejelati v mariborsko bolnišnico.

□ Z gobami se je zastrupil. Z zagonetnim slučajem smrti, ki se je dogodila na Pohorju, se bavijo varnostne oblasti. Na posledicah zastrupljenja z gobami je umrl neki tamonjši posestnik. Ni še ugotovljeno, ali je bil povod nevednost, ki je zamenjala mušnico s pravo užitno gobo, ali pa zločinski naklep.

Celje

○ Sloviti raziskovalec in misijonar p. Pavel Sebesta bo predaval tudi v Celju. Šele včeraj so je posrečilo pridobiti slovitega učenjaka in misijonarja p. Pavla Sebesta, da se bo na svoji poti z Dunaja v Ljubljano, ustavil tudi pri nas in imel v soboto zvečer v dvorani Ljudske posojilnice predavanje s skioptičnimi slikami, ki nam bodo prikazovale zanimivosti iz življenja prilikavkih plemen iz osrednje Afrike, Pigmejev, ki žive v prazgodovini ob reki Kongo. — Vstopnina bo nizka: se-deži po 4 Din, stojišča po 2 Din, tako da bo obisk tega veleznimivega predavanja vsakomur omogočen.

○ Pomlad v jeseni. Včeraj nam je g. Ljubomir Dimitrovič, medičar v Celju, prinesel šopek rdečih jagod, ki jih je nabral v sredo v Grušah pri Dramljah. Zrele rdeče jagode nam je izročil tudi g. Rebav Martin, uslužbenec Vzemjem zavarovalnice v Celju, ki jih je nabral včeraj jutraj na Miklavškem hribu.

○ Evidenčne tablice. Vsi lastniki koles iz okoliške občine, ki so plačali takso za evidenčne tablice na davčni upravi v Celju, naj jih dvignejo v ponedeljek, torej ali sredo v občinski pisarni na Bregu.

○ Zopet tatvina kolesa. G. Lopanu Jakobu, pek. mojstru, Dečkova cesta 20, je bilo v sredo okrog 3 popoldne ukradeno izpred poštnega poslopja črno pleskano kolo, zelo dobro ohranjeno, vredno 700 Din, evid. št. 2-11.290-3.

○ Ostanke Kapucinskega mostu. Pri zadnji veliki povodnji je odnesla Savinja precej materijala od porušenega Kapucinskega mostu prav do Laškega, kjer ga je pustila. Ko so hoteli v sredo pripeljati omenjene ostanke zopet v Celje, kmetje tega niso pustili in je moralo priti na pomoč orožništvo. V sredo popoldne se je zopet vršila komisija glede Kapucinskega mostu na licu mesta.

letošnji letnik po obsegu in opremljenosti še znatno presegel normalni obseg revije.

Pričujoča knjiga objavlja razpravo dr. Svetozara Illešiča »Kmetiska naselja na vzhodnem Gorenjskem«, kjer obravnava avtor poljedelsko naselje celotne vzhodne gorenjske zemlje. V podrobnostih se dotika lege in razprostranjenosti naselja z ozirom na prirodne predpogoje, nato pa preide na tipe naselij in zemljske razmere tako v ravnini kakor v hribovju na vzhodu. — Dr. Jože Rus nam daje v članku »Triglav v herojski dobi geološke vede« važen komentar Vodnikove ode »Vršac« glede na tedanja geološka opazovanja in domnevanja v Triglavskem pogorju. — Matija Maučec pa piše o prenaseljevanju in sezonskem izseljevanju v Prekmurju; vsekakor je to zelo važen problem te naše izrazito agrarne in vprav radi tega pasivne pokrajine. — V dr. Rakovčevem članku »Novi prispevki k geologiji južnega dela Ljubljane« sledimo v glavnem rezultatom vrtni, ki jih je napravil Mestni gradbeni urad v tekočem letu na več mestih južnega dela Ljubljane. Ta vrtnja so nam podala važne podatke zlasti glede odnošajev med sedimenti Save in onimi barjanskih voda. — Dalje nam podaja prof. dr. A. Melik pregledno sliko kmetijskih naselij na Slovenskem. Razpravi je priložena zelo instruktivna karta. — Dr. Reja nam pod naslovom »Odnosaji med padavinami in cikloni v Jugoslaviji« riše na podlagi dnevnih vremenskih in padavinskih kart poučno sliko o meteoroloških razmerah v naši državi. — Fr. Habec nam v članku »Smerni in pota našega izvoza« razkriva naš kontinentalni in pomorski izvoz po podatkih za leto 1929. — Zanimiva je snov dr. R. Savnikovega članka »Prirastek prebivalstva v Evropi v desetletju 1920 do 1930«, ki ga pojasnjuje nazorna karta, izdelana po podatkih za posamezne evropske države.

»Geografski Vestnik« se naroča pri Geografskem društvu na univerzi v Ljubljani. Letna naročnina je tudi letos navzlic večjemu obsegu letnika ista (Din 50), plačevati pa se more tudi v več obrokih.

Kulturni obzornik

Stoletnica rojstva Alfreda Nobla

Pred tednom dni smo pisali o številu Nobelovih nagradencev, o večkratnem nitižanju in višanju nagrad, o narodih, katerih sinovi so bili za svoja dela z Noblovo nagrado odlikovani itd. Danes pa bomo nakazali le kratek curriculum vitae moža, čigar ime je prodrlo na vse celine sveta.

Alfred Nobel se je rodil 21. oktobra 1833. l. v Stockholmu. Studiral je kemijo v Petrogradu in domačem mestu. Kesneje se je predal kemičnim raziskovanjem ter 1867. izumil dinamit, ki mu je prinesel visoko bogastvo. Od l. 1891. je živel tiho življenje v San Remu, kjer je 10. dec. 1896 v miru zaspal. — V svoji oporoki je zapustil obresti vsega svojega premoženja (okrog 35 milijonov kron) za vsakoletnih pet nagrad (Noblova ustanova — vsaka po okrog 150.000 kron —) za važno odkritje v fiziki kemiji, medicini in psihologiji, za literarno delo in končno za pospeševanje svetovnega miru (mirovna nagrada). Prve nagrade so se podelile leta 1901, potem pa sleherno leto do danes. — Kakor je bil Alfred Nobel iznajditelj dinamita, uničujočega sredstva človeštva, tako je bil tudi snovalec misli za bratstvo narodov. Prav zato, ker je slutil zlo svojega izuma, je ustanovil še posebno nagrado za delavce svetovnega miru in razorožitev narodov. Mimo tega je bil Nobel pesnik, romanopisec, in dramatik, seveda so ostala njegova dela le v fragmentih. Vendar je bil v glavnem znamenit kemik, kar je bilo pač v rodnini; saj so tudi njegovi bratje v tem svojstvu zasloveli. — Končno moremo reči: Brez dvoma bi zaslužili to toliko razglašeno odlikovanje tudi veliki možje malih narodov, ko bi se z njihovimi deli seznanili zapadni svet. Morebiti bo poslej — vsaj za literarno dela — skrbel svetovni Pen-klub, da pridejo med kandidate Nobelovih nagrad tudi skritejši tvorci lana besede.

Zopet železniška nesreča na savinjski progi

Celje, 19. oktobra 1933.

Današnji savinjski vlak, ki prihaja v Celje ob pol 11 dopoldne, je na progi med Sv. Petrom in Polzelo zahteval človeško žrtv. Okrog 10 se je peljala Zalokar Angela, 30-letna služkinja, doma iz Presečna, Dobje pri Slivnici, s kolesom iz Sv. Petra na Polzelo. Na železniškem prelazu pri km. 14.01 je hotela očitno še pred vlakom, ki je vozil proti Sv. Petru, prevoziti progo, a bila je prepozna. Vlak jo je zagrabil in vrget s kolesa.

Koledar

Petek, 20. oktobra: Janez Kancijan, spoznavalec; Felicijan, škof, mučenec.

Novi grobovi

† V Kropi je umrl včeraj v starosti 12 let Miha Drmota, sin gosp. Josipa Drmote, zastopnika Vzajemne zavarovalnice. Pokopali ga bodo danes ob 16. Naj mu sveti večna luč! Zalujočim staršem naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Diplomiran je bil iz geografske skupine na filozofski fakulteti ljubljanske univerze g. Mavricij Zgonik iz Maribora. Cestitamo!

Ostale vesti

— Vse župne urade lavantinske in ljubljanske škofije opozarjamo, da se v zadevi pošiljke za misijonsko nedeljo obračajo na Misijonsko pisarno v Ljubljani, Semeniška ul. 2-III.

— Zveza ribarskih društev dravske banovine sklicuje v nedeljo, dne 29. oktobra 1933 ob 9.30 dopoldne v hotelu »Ore« v Mariboru izredni občni zbor z dnevnim redom: 1. Volitve novega tajnika, 2. slučajnosti.

— Absolventom kmetijskih šol Dolenjske. Občni zbor Podružnice Zveze absolventov kmetijskih šol se ne bo vršil 21. t. m., ampak v nedeljo dne 22. t. m. ob pol 14 v učilnici šole na Grmu. Prosimo, da to vsi upoštevate. — Priprav. odbor.

— Nove telefonske zveze. Prometno ministrstvo je dovolilo, da se odprejo telefonske zveze z vsemi mesti v Franciji in z vsemi mesti v Belgiji. Za triminutni pogovor znaša telefonska pristojbina pri naši poštni upravi 1.35 zl. fr., ostale takse pa so odvisne od razdalje mesta v Franciji, s katerim se govori. — Triminutni pogovor iz Zala v Belgijo pa stane 8.90 zl. fr.

— Vlom v Dolnji Lendavi. V noči od 17. na 18. oktobra so neznani zločinci vlomili v trgovino z mešanim blagom, last Marije Dolgoš v Dolnji Lendavi.

— Nesreča. Rodič Alojzij, posestnik iz Grmovelj, občina Raka, je šel po seno na kozolec. Ko je prišel do vrha stopnic, mu je spodrsnilo. Padel je po stopnicah in si pri tem zlomil več reber. Prepeljali so ga v bolnišnico Usmiljenih bratov v Kandijo.

— Pri težkočah v želodcu in čreveh, pomanjkanju slasti, lenivem odvajanju, napenjanju, gorečici, pehanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nagnjenju k bljuvanju povzroči 1 do 2 časi naravne »Franz-Josef« grenčice temeljito čiščenje prebavil. Izjave bolnišnic dokazujejo, da »Franz-Josef« vodo radi jemlje celo težko bolni, in da se dosežejo z njo veliki uspehi.

— Sin nad očeta. Neki posestnik iz Boldraža v Beli Krajini se je sprl s svojim sinom. V prepiru se je sin tako razjezil, da je zagrabil poleno in začel očeta z njim tolči po glavi in po telesu. Zlomil mu je desno nadlaktico in mu prizadel hude in težke poškodbe tudi drugod. Kruti sin bo moral dati odgovor drž. pravdniku, oče pa se zdravi v bolnišnici Usmiljenih bratov v Kandiji.

— Ljubljanskemu sodišču izročena. Iz Kranju so orožniki v sredo popoldne pripeljali v zapore ljubljanskega okrožnega sodišča 36 letnega delavca Janeza I. in 26 letnega samskega minerja Miho R. Oba sta obdolžena, da sta izvršila več tatvin v Kranju in bližnji okolici.

— Aretacije. Po deželi in v Ljubljani je bilo te dni aretiranih več oseb zaradi raznih deliktov. Jetrška uprava okrožnega sodišča v Ljubljani je samo v sredo sprejela pod svoje okrilje 11 oseb, med njimi tudi tri sumljive osebe nestalnega bivališča, od ljubljanske policije. Ostale osebe so bile iz bližnje okolice.

— Avtomobilska nesreča. Na križišču med Pijavo Gorico in Zelimljami je včeraj popoldne podrl neki zasebni avtomobil 23 letno kmetisko dekle Angelo Podlogarjevo iz vasi Kopačnika pri Zelimljah. Avto je dekle butnil v stran ter je dekle dobilo pri tem notranje poškodbe in si zlomila levo nogo.

Pri karambolu je počila Zalokarjeva lobanja in desno roko ima dvakrat odtrgano. Vlak se je ustavil in Zalokarjevo, ki je še živeła, so naložili v voz, hoteč jo prepeljati v celjsko javno bolnišnico, a je že med Petrovčami in Celjem izdihnila svojo dušo. V Celju so jo prepeljali v mrtvašnico bolniškega pokopališča. To je v dveh dneh že drugi težji slučaj, ki se je pripetil na Savinjski progi, in sicer samo zaradi tega, ker železniški prelazi niso zavarovani.

Šofer je ponesrečeno dekle sam prepeljal v ljubljansko bolnišnico.

— Priden deček, ki bi se rad učil čevljar-ke obrti, išče mojstra v Ljubljani ali bližini. Hrana v hiši. Naslov pove uredn. »Slovenec«.

— Prodaja drv. Ravateljstvo za šume v Ljubljani bo prodalo na prvi pisni licitaciji dne 3. novembra t. l. približno 1000 pr. metrov bukovih drv v Soteski v področju gozdarske uprave v Boh. Bistrici. Izključna cena je 50.000 Din. Pojasnila se dobe pri predimenovani upravi oziroma pri gornjem ravateljstvu na Bleiweisovi cesti 1. — Dne 4. novembra ob 11 pa bo prodalo ravateljstvo za šume na prvi pisni licitaciji staro turbino in razne strojne dele skupne težine približno 4000 kg na žagi v Stari Fužini v področju gozdarske uprave v Boh. Bistrici. Izključna cena je 2000 Din.

— Smrt pri nogometu. V Radovišču je igral 15 letni Rista Gavrilovič nogomet. Med igro ga je neki soigralec s tako silo udaril v trebuh, da je Rista kmalu nato izdihnil.

— Velik požar pri Ozulnu. Pred dnevi je velik požar v Ogulinu uničil enonadstropno hišo trgovca Milorada Vukšana. Ogenj je izbruhnil okoli poldne ter so delavci bližnje parne žage sami pričeli omejevali požar. Vendar pa je pogorela vsa stanovanjska hiša z 8 stanovanji, med temi tudi stanovanje s pohištvo ravatelja parne žage. Škoda cenijo na 300.000 Din.

— Pri zapeki. motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navali, glavobolu, splošni slabosti vzemite jutraj na tešče kozarec »Franz-Josef« grenčice

— Vozno občinsko gospodarstvo v Subotici. Ban podonavske banovine je naročil subotiskemu županu, naj takoj uvede preiskavo zaradi asfaltiranja cest v Subotici. L. 1929 je Subotica dala asfaltirati svoje glavne ulice in trge za 17.5 milijonov dinarjev, s čimer je bil obremenjen redni občinski proračun. Občina pa ni mogla plačevati obresti po 16% ter je začela v denarne težkote. Na eni zadnjih sej občinske uprave je občinski svetnik Blažko Rajč dokazal, da je Banjaluka tlakovala 46.000 kv. metrov cest za 6 milijonov dinarjev, Subotica pa isto površino za 17.500.000 Din. Zaradi teh in podobnih odkritij vlada med subotiskim prebivalstvom slabo razpoloženje proti mestni upravi.

— Avtobusni promet Dunaj—Cetinje. Čez poletje je bil uveden redni tedenski promet med Dunajem in Cetinjem. Zadnji avtobus je vozil pretekli teden ter je imel 30 turistov. Radi slabega vremena se mu je na planini Komari pripetila manjša nesreča. Ker ne kaže na izboljšanje vremenskih razmer, je ta avtobusna proga čez zimo ukinjena. Čez poletje je vozil med Dunajem in Cetinjem en sam avtobus, takoj na pomlad pa bosta uvedena dva. Avtobusni promet se prične prihodnje leto 1. maja in bo tura z Dunaja na Cetinje ter nazaj na Dunaj trajala 15 dni. Za to zanimivo avtobusno vožnjo vlada med Avstrijci veliko zanimanje.

— Tovarna vagonov v Brodu. V Brodu na Savi, kjer so bili izdelani tudi novi tramvajski vozovi za Ljubljano, je zadnji čas v tovarni vagonov delo zelo omejeno. Zaposleno je le majhno število delavstva, ki pa tudi dela le malo ur na dan. Kakor poročajo, bo morala tovarna vagonov v kratkem povečati svojo proizvodnjo, zaposliti več delavcev ter podaljšati delovni čas, ker je baje sklenila dogovor za gradnjo vagonov za ekspresne vlake. S to pomožljivo dela bi bilo zaposleno večje število delavstva, ki je v Brodu razmerno zelo veliko.

— Založba brezposelnega starčka. Na eni zagrebških ulic se je pripetila predvčerajšnjim nesreča, ki jo jih večja mesta v današnjih časih žal skoraj navajena. Pred Novinarskim domom, to je v kulturnem središču Zagreba, je neki avto na asfaltni cesti pogazil 67 letnega starčka Juraja Poteraha. Poterah ni bil ne berat, ne potepuh, temveč ostare delavec, ki je iskal zgolj dela, ne pa miloščine. Pri njegovem skoraj brezupnem iskanju dela po zagrebških ulicah ga je dohitela nesreča. Komaj so ga zagrebški reševalci po nesreči prepeljali v bolnišnico, je ubogi starček umrl. Tako umirajo dandanes hlapi Jerneji na cestah.

— »Mlinar in njegova hči«. Ljudska igra v 5 dejanjih, v 11 slikah, 13 mešanih vlog. Spisal Ernst Raupach, za slovenske odre priredil Adolf Robida. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, cena 18 Din. Menda je ni med slovenskimi igrami, ki bi bila tako udomačena in splošno znana, kot je imenovana. Za Vse svete

jo igrajo skoro povsod in če je ne igrajo, ljudem kar nekaj manjka. Celo v večjih mestnih gledališčih zaživi ta dan stari Raupach s Konradom in njegovo piščalko. Vsebinska je kaj preprosta: Bogati skopuh mlinar Porenta ne dopusti poroke svoje hčerke Marice z ubožnim mlinarskim hlapcem Konradom. Marico pohere jetika, mlinar tudi umre in Konrad ostane sam s svojo piščalko. Vmes je prepletel pisatelj še prazno vero, da gredo na sveti večer v procesiji na pokopališče vsi oni, ki jim je v prihodnjem letu usojena smrt. Ta babja vera je v 6. sliki celo postavljena na oder. Igra je prirejena tako, da jo bo zmogel tudi najmanjši podeželski oder, ker se da na igra poljudno skrajšati. Zato so navodila pisatelja ob začetku knjige pomembna. Režiserji naj temeljito preštudirajo ta navodila, tako glede oseb, opreme odra in besedila samega. Igra sama je jako hvaležna za igralce kot gledalce in bo sigurno dvorana polna. Za Vse svete uprizaritev igre priporočamo. Knjižico je založila Jugoslov. knjigarna v Ljubljani.

— Pri ishijasu sledi na kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice, popite jutraj na tešče, brez truda izdatno iztreljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

Sv. Križ pri Ljutomeru

Nagla smrt. Preteklo nedeljo zvečer je, kakor ste že poročali, v Križevcih od kapi zadet nepričakovano naglo umrl g. Anton Slavič, posestnik v Bučevcih, brat rektorja in prelata g. dr. Matije Slaviča. V najlepši moški dobi 50 let ga je pobrala smrt. Pa še tako naglo in nepričakovano. V Križevcih je čakal izida volitev. Pripravljenost zavednega katoliškega moža je pokazal njegov pogreb, ki se je vršil v sredo popoldne. Udeležilo se ga je 16 duhovnikov iz sosednjih župnij in iz Maribora, nepregledna vrsta mož in žen iz domače župnije. Prišli so iz Maribora tudi zastopniki katoliške inteligence. Ob grobu se je od rajnega poslovil domači g. dekan Weisel. Slavičevi rodbini, posebej se g. rektorju in prelatu, naše iskreno sožalje.

Trbovlje

Vol jo je nabodel z rogovi. Za ozimino sta orala Lamperjeva v Retju. Gospodarju je vodila vole njegova svakinja Štros Elizabeta. Nenadoma pa se je eden volov zagnal proti njej in ji z rogom prizadel veliko rano nad kolonom. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Novo streho je dobila podružnica cerkev v Lokah po prizadevanju škribrnih ključarjev. Cement za opeko je pa darovala cementarna. Tako je zdaj prijazna cerkva na gričku vsa prenovljena.

Plaz vleče. Dež v petek jutraj je zopet sprožil plaz, ki je pričel vleči ob zadnjem velikem deževju v Bukove gore. Že tedaj je dal mnogo posla, preden so očistili banovinsko cesto proti kolodvoru grde navlake, ki jo je prinesel s seboj, sedaj pa zopet. Cela Bukova gora se počasi ruši, ker zgublja ravnotežje radi dnevnega kopa. Dosedaj se je vdirala v smeri proti Dobrni in rudniku, če pa se bodo plazovi obrnili proti cesti, bo pa veliko posla in stroškov z njimi in tudi nevarnosti.

Velika razlika v cenah. Ne samo v Makolah in pri Sv. Lovrencu, tudi pri nas je bila zadnjič zelo različna cena za isto blago; kakršno je bilo pač »blago«. V ponedeljek večer so pa na sestanku gg. merodajni določili enotno postopanje, kar se je v torek na posameznih obratih že čutilo.

Domžale

Kat. izobraževalno in podporno društvo v Domžalah vzprizori v nedeljo 22. oktobra ob 20 v Društvenem domu v Domžalah Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi«. Prijatelji našega odra, obiščite nas v obilnem številu!

Temno križišče v Domžalah. Dasi je za občinsko razsvetljavo pri nas še nekaj preskrbljeno, je vseeno domačin in še bolj tujec kljub temu v nevarnosti. Križišče Industrijske in Krakovske ceste je gotovo najtemnejši kraj v Domžalah. Ker so v bližini še trije kanali, je nevarnost še večja. Luč je sicer na nekem drugo montirana, samo ne sveti nam ne. Je pač težko, da bi občina skrbela tudi za to žarnico, ko pa ima že drugih izdatkov več kot dovolj! Dokler so okolščini tega križišča sami kupovali žarnice, je bilo vse v redu. Končno so se pa naveličali in si mislili: če za druge luči skrbi občina, naj pa še za to. Zato apeliramo na g. župana in odbornike, da to stvar kaj kmalu uredijo.

Jesenice

Volitve v Delavsko zbornico za delavstvo in nameštništvo KID se vrše v soboto, dne 21. t. m., od 6 do 18 v tovarniški kazini. Od 10 do 12 voli nameštništvo. Volitve v splošno skupino pa se vrše v telovadnici osnovne šole v nedeljo, dne 22. t. m., od 9 do 17.

Treznostno društvo bi imelo na Jesenicah dovolj posla, da odvrne Jeseničane od nezmernega zauživanja alkoholnih pijač. Pomislite, da smo do

Od bolečine k ugodju

Skrbi in bolečine povzročajo gube in Vas starajo. Aspirin tablete odpravijo vse bolečine in Vam vrnejo občutek ugodja. Aspirin tablete so pristne le z Bayerjevim križem. Vzemite jih brez skrbi ne škodijo Vam!

ASPIRIN

31. junija poglani po grlu 1236 hl vina, 75 hl žganja vseh vrst in 145 hl piva. Če računamo vino liter 10 Din, žganje liter 40 Din in pivo liter 8 Din, saj so cene znatno višje v jesenskih gostilnah, vidimo, da smo zapili 1.642.000 Din, kar je za Jesenice ogromna vsota.

Koliko smo pojedli mesa. V prvi polovici leta je bilo na jeseniški klavnici zaklanih 384 goved, 90 telet in 225 prašičev. Poleg tega je bilo uvoženega 4466 kg svežega mesa.

Posestniki. Rok za vložitev davčnih prijav za zgradarino za leto 1934 je le še do 31. oktobra. Vse potrebne informacije so razvidne iz poziva davčne uprave, ki je na občinski deski.

Premišljen je gosp. Franc Crnolagar, strojni ključavničar, s postaje Jesenice na postajo v Kotoribo.

Cerkveni vestnik

Sveto leto 1933—1934. Izšla je drobna lična knjižica »Sveto leto 1933—1934«. V njej so vsa potrebna navodila za vse osebe, ki morejo dobiti svetoletni odpustek tudi doma, ne da bi jim bilo potrebno iti v Rim. Knjižica se oziira na vse dolobe, izdane za ljubljanske in lavantinske škofije. Po obliki je tako priročna, da se lahko dene v vsak molitvenik. Poleg navodil za sveto leto obsega tudi najnovejša določila o drugih molitvah, s katerimi naj posvečujejo verniki vsak dan in vsak teden. Da bi se prekoristna knjižica čim bolj razširila, jo je založnica — Bratovščina sv. Rešnjega Telesa v Ljubljani — razposlala vsem župnim uradom in jih prosi, da izvede blagohotno sprejemo in priporočajo, da se bo čim več oseb, ki so v to opravičene, n. pr. vsi delavci in delavke, udeležilo milosti svetoletnega odpusta. S pomočjo te knjižice se bo v vseh naših družinah najlepše proslavil 1900 letni jubilej našega odrešenja.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20

Petek, 20. oktobra ob 15: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Dijaska predstava po globoko znanih cenah. Izven.

Sobota, 21. oktobra: »ZAJEC.« Red A. Nedelja, 22. oktobra ob 15: »OKENCE.« Izven. Znižane cene.

Ob 20: »PRAVICA DO GREHA.« Izven. Znižane cene.

Opera

Začetek ob 20

Petek, 20. oktobra: Zaprt. Sobota, 21. oktobra: »HAVAJSKA ROŽA.« Premijera operete. Izven.

Nedelja, 22. okt.: »HAVAJSKA ROŽA.« Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 20. oktobra: Zaprt.

Sobota, 21. oktobra ob 20: ROKSI. Znižane cene.

Nedelja, 22. oktobra ob 15: PASTIRCEK PETER IN KRALJ BRILJANTIN. Otroška predstava. Premijera. Ob 20: ROŽE V SNEGU.

F. S. P.

Poezija albanskih gora

(Konec.)

Poleg modernih palač se pa skrivajo, kot bi jih bilo sram, majhne, napol podrte kolibe. To je slika nekdanje Tirane. Nekaj bolejšega je v temi: dva svetova sta se srečala. Tirana, ki ima krasno lego, napravi vtis mohamedanskega mesta. Poleg dveh pravoslavni cerkva se dviga 13 minaretov, dočim je katolikov le kakih 300, ki pa imajo dokaj čedno cerkvico. Slično kot je v Skadru sedež albanskega katolicizma, prav tako je Tirana sedež mohamedanizma. Tu imajo muslimani svojega verskega poglavarja, dočim stoluje pravoslavni patriarh v Korču. Iz Tirane vodi telefonska in telegrafska zveza in zopet o čudo, med Skadrom in Tirano je uveden reden zračni promet. Neka nemška zrakoplovna družba te zapelje za 120 Din (razdalja 125 km). Novosti in sinovom gora to ne gre v glavo. Pot, ki smo na njej, je zgodovinska. Iz Drača preko Tirane je peljala v rimskih časih znamenita cesta Via Egnatia in odtod v dolino Škumbije, nato pa preko Elbasana v Bitolj in dalje preko Soluna v Carigrad. — Vsekakor zasluži Tirana odličnejše mesto, kot ga ji je prisodil naš pred vojno v Nemčiji tiskani atlas.

50 km oddaljen od Tirane leži Elbasan, ki se smatra kot najvažnejši kraj v notranjosti Albanije. Med glavnim mestom Tirano in Elbasanom vodi krasno izpeljana cesta. Delo je izvršila SVEA (Societa per lo Sviluppo Economico dell'Albania), ki je za izvršitev del dala posojilo 50 milijonov frankov v zlatu albanski vladi, katere je to posojilo

garantirala z dohodki carine. Ker pa ti ne zadostujejo, je dala garancijo tudi italijanska vlada.

Ta družba je izdelala tudi druge važne ceste, na pr. Skadar—Puka (80 km), Lušnja—Bruster, Drač—Valona, Miloti—Debar itd. Njeno delo so važni mostovi: grandiozni most čez reko Mati iz armiranega cementa, ki šteje 472 m in stoji na šestih ogromnih lokih; most čez Bojano pri Skadru; most čez reko Darbi; most čez reko Drin; drugih 20 velikih mostov in čez 100 malih. Vse te zgradbe so izvršile italijanske tvrdke. Sedaj se gradi novo pristanišče v Draču v armiranem cementu; proračunano je na 6.5 milijona frankov v zlatu; železnica Drač—Tirana; vodovod v Draču in modernizacija mesta itd. itd.

V deželi sami je kakih tisoč Italijanov — in ti so glave obnovitvenega dela. Albansko armado vežbajo italijanski častniki, italijanski vojaški zdravniki so organizirali povsod zdravniške postaje. 20 italijanskih inženjerjev vodi javna dela, italijanski finančniki vodijo albansko narodno banko, po vsej deželi so italijanski industriji in trgovci kakor tudi mnogo delavcev-specialistov, ki so zaposleni pri gradbi cest in agrarnih melioracijah. Italijani pomagajo izdelovati kataster zemlje, Italijani so organizirali sistem nabora, kazensko sodstvo in stačistiko. Italijanska geografska komisija izdeluje karte vsega kraljestva, ki jih doslej sploh ni bilo. Vse to pa je posledica različnih pogodb, ki jih je sklenil kralj Zogu z Mussolinijem. Tako trgovinsko in paroplovno pogodbo leta 1924 in prijateljsko in zavezno pogodbo v Tirani 27. novembra 1926, obnovljeno 23. novembra 1927. Bog ve, kakšna bo bodočnost Albanije? Ali ji je usojeno, da igra vlogo italijanske kolonije? Zadnja poročila nagibljejo mnenje v to smer.

Pokrajina med glavnim mestom Tirano in Elbasanom ima na sebi nekaj grozotno strašnega. Kakor bi se bila roka božjega Mojstra igrala in nanizala skalo na skalo, ki tako divje strmeče strme kot temne nočne pošasti. In nad vsem tem ni živega bitja, le jastreb kraljuje v višavi in čuva — dolino smrti. Tam daleč, kjer neha gore in so reje neskončnega atlantskega oceana — šest ur nekako oddal — leži Drač, ki je imenovan »ključ Albanije«. »Durazzo, Durazzo«, potniki vstajajo, kakor da vidijo slavno božjo pot. Pot v Elbasan vodi po neskončnih serpentinah, ki zbujajo občudovanje in grozo in se morejo primerjati samo onim, ki vodijo iz Kotora v črnogorsko prestolnico Cetinje. Polagoma se cesta znižuje in končno pripelje v dolino. Mnogiča hiš razodeva, da smo na cilju. Tu se ustavimo.

Na minareto se prikaže vitka postava: »Alah je Bog in Mohamed je njegov prerok.« Mesto je po veliki večini mohamedansko. In vendar je baš Elbasan sedež gibanja za združitve pravoslavni Albancev s katoliško cerkvijo. Zgodovina je sledeča:

Pred desetimi leti se je povrnil v naročje matere Cerkev arhimandrit pravoslavnega samostana v Elbasanu in osnoval cerkveno občino vzhodnega obreda. Pred štirimi leti pa se je med nedeljine nime Albanci pričelo posebno živahno gibanje za združitve z Rimom. V tem času se je povrnil v Cerkev pravoslavni duhovnik Ivan Proda, upravitelj pravoslavne župnije v Elbasanu. Kmalu so nastopili za njega časi preizkušenj. Obljubovali so mu povečanje župniških dohodkov, ako se vrne v pravoslavlje. A Proda je ostal neomahljiv, zato so mu nasilno zaprli cerkev, kjer so se zbirali verniki vzhodnega obreda. S silo so skušali preprečiti

njegovo dušnopastirsko delovanje med verniki. Par mesecev pred smrtjo se je udeležil narodnega albanskega romanja v Padovi in Rimu. Za njegovo mučeniško apostolsko delovanje mu je papež v Rimu podelil poseben blagoslov. Par dni pred svojo smrtjo je še doživel tolažbo, da se je še en albanski duhovnik zedinil s katoliško Cerkvijo. Ta bo nadaljeval delo za zedinjenje. Umrli je v trdnem upanju, da bo njegov pokret za zedinjenje dobro napredoval.

Mesto Elbasan samo ne nudi prav za prav nič kakih posebnosti. Napol podrte bašte z značilnim smradom označujejo tudi njega. V krasni dolini blizu mesta Elbasana leži Sin Džon, ki je najznamenitejši pravoslavni samostan v deželi. V njem branijo telo sv. Vladimirja. Sicer je pa po deželi več zgodovinskih znamenitih samostanov.

Iz Elbasana je možno z avtom do Podgrada, ki je obmejno mesto Albanije. Prekrasno Ohridsko jezero dala mejo. Avto drči ob njem, kot da gre v neskončnost. Obirali jugoslovanskih gor postajajo vidni. Ob njihovem podnožju leži znameniti samostan sv. Nauma. Par minut od njega stražijo albanski vojaki svoje domovino. V nočnem siju žarijo baklje, ki so jih prižigali. Zakaj naslednji dan bo praznik osvobođenja.

★

Mlada je še Albanija. Šele po balkanski vojni je postala samostojna kneževina s samostojnim knezom Wiedom I.

Da bi povzročila in bila srečna, to je bil zadnji pozdrav sinovom gora, ko sta se tujca vračala nazaj.

Na jugu žari. Prečudni glasovi kot polnočni zvonovi atevskih zvonov. Tja gre naša pot.

Res univerzalen „specialist“

Zdravil je raka, jetiko in kajenje, a bil je vohun, in sicer ruski, nemški in angleški!

Češkoslovaški listi poročajo o nenavadnih dogodivščinah, ki jih je bil deležen Rus Leontij Verkov. Prav za prav je Verkov posebej dejal, da je doktor medicine, torej doktor Verkov. G. Verkov, ki se je razpečeval za strokovnjaka proti raku, je bil aretiran. Pokazalo se je namreč, da Verkov sploh ni bil zdravnik, temveč navaden goljuf, ki si je preskrbel ponarejene dokumente.

G. Verkov se je hotel prvotno ustaviti na Dunaju. Toda dunajska policija mu ni dala za to dovoljenja. Zanimivo je, kako je dunajska policija ujela tega drznega sleparja. Pri zaslišanju na policiji ga je domači zdravnik vprašal nekaj v latinskem jeziku in nato tudi zahteval od njega, da sestavi nekaj kemičnih formul. G. Verkov je kar molčal in končno tudi priznal, da nima zdravniške izobrazbe. Nato so ga z Dunaja izgnali in prišel je na Češko. Verkov je služil v carski armadi kot častnik. Priznal je tudi, da se je že takrat udeleževal kot vohun. V Pragi je nastopal kot zdravnik, in sicer kot specialist proti raku. Izumil je celo cepivo, ki ga je sam vbrizgaval bolnikom v nekem praškem zdravilišču. Vse to je opravljal tako spretno, da ni nihče slutil, da ima pred seboj sleparja. V Bratislavi se je Verkov seznanil z nekim človekom, ki si je tudi znal preskrbeti listine, ki so ga izdajale za zdravnika. Skupno sta odprla zdravniški ambulatorij ter zdravila bolne na raku. Tudi ta »zdravnik« je bil ovaduh.

Preiskava proti Verkovu je dognala, da je Verkov star 58 let in da je doma iz Odesa. Ko je bil izključen iz gimnazije, se je vpisal na realno in jo tudi dovršil. Med vojno je postal častnik v ruski armadi. Po prevratu je stopil v Denikinovo armado. Pozneje se je bojeval proti boljševikom na Poljskem pod vodstvom generala Balakova. Takrat se mu je posrečilo, da se je polastil majhnega zaklada. Zakopal ga je v rusko zemljo v bližini poljske meje. Na Češkoslovaško je prišel že l. 1922. Prišel se je udeleževati v Pragi, nato v Brnu, Bratislavi in drugih mestih. V Berlinu si je preskrbel potrdilo, da je dokončal zdravniško fakulteto v Odesi. Poleg tega so mu v Berlinu izdali legitimacijo na ime dr. Verkova. Zanj je plačal 50 čeških kron. S temi listinami se je Verkov predstavil na Češkoslovaškem

in s pomočjo njih je bil tudi nastavljen v raznih zdraviliščih, po večini v Podkarpatski Rusiji.

Podjetni »zdravnik« je tudi izumil zdravilo proti jetiki in seveda z njim zdravil bolnike. V Pragi se je seznanil s predstavniki neke tvrdke za izdelovanje zobne kreme. Takoj je dr. Verkov sestavil novo kremo in jo s pomočjo te tvrdke spravil v promet pod imenom zobna krema dr. Verkova.

Se več. Verkov je sestavil tudi zdravilo proti kajenju. Imenoval ga je »antiseptole« in pričel prodajati po 35 Kč, čeprav ga je v resnici zdravilo stalo samo 1.55 Kč. Vse to udejstvovanje, ki je bilo v resnici širokopotezno, je bilo za Verkova postranskega pomena. Z njim je samo kril svoj resnični poklic. Verkov je bil namreč vohun. Že v Berlinu se je seznanil z angleškimi špiioni. Angleška špijonaža je za svoje delo nastavila po večini ruske izseljence, ki so se udeleževali tudi na Češkoslovaškem. Verkovu ni dal miru zaklad, ki ga je zakopal na poljski meji. Odšel je proti meji in jo tudi prekorčal. Toda imel je smolo in sovjetska straža ga je ujela. Tedaj so ga zaprli in čez nekaj mesecev izgnali. Vrnil se je na Češkoslovaško. Tedaj pa je stopil v rusko vohunsko službo. Po plačo za to je hodil na Dunaj. L. 1930 so ga izgnali iz češkoslovaške republike na Poljsko. Toda vrnil se je zopet na Češkoslovaško. Zda se je seznanil z nekim Smrtškom, 38-letnim Stajercem, ki je dokončal obrtno šolo in je med vojno služil kot podčastnik v avstrijski armadi. Smrtška se je vrnil in je prišel po vojni na Češkoslovaško pod imenom Reinicke. Verkov in Smrtško sta pogosto potovala v Nemčijo. Bila sta v zvezi tudi s Hitlerjevo špijonažo in delala zanj. Smrtška je bil poleg tega tudi slikar, Verkov je prodajal njegove slike po Češkoslovaški in Nemčiji. S tem je seveda samo kril svoje vohunsko delo.

Ta dva čedna prijatelja sta se nekoč sprla in Smrtška je udaril svojega nasprotnika z likalnikom po glavi. Končno je oba dosegla roka pravice in v najkrajšem času se bosta morala zagovarjati pred sodiščem v Moravski Ostravi.

Letalo na paro

Dva Američana sta sestavila letalo, ki ga žene parni stroj, torej ne več bencinski motor. Parni stroj kurijo z nafto. Prvi poizkusi na letališču Akron so se obnesli. Podoba nam kaže takšno letalo in na njem enega izmed izumiteljev, g. Beckleya.

Za tvoje telo

Ena sedmina ljudi umre za jetiko.

Kakor beremo v »Neues Wiener Journal«, umre 25–30% ljudi za zastrupljenjem radi kajenja pika. Če pa vgriznjememu takoj pomaga zdravnik, potem se ta odstotek zniža za 3%.

Mrzla veliko lažje prenašaš, ako ne prihaja z vetrom. To vedo dobro tisti, ki so že preizkusili burjo.

Krik puščave

Nekaj čisto svojskega je knjiga, ki je pred kratkim izšla v založništvu Knorr in Hirth v Münchenu. »Krik puščave«. Zdi se, da ta knjiga pomeni začetek novega razvoja; je namreč to knjiga v zvezi z zvočno ploščo. Ravnatelj berlinskega zoološkega vrta, Lutz Heck, jo je spisal in posnel tudi zvočne slike afriških pušč in pragozdov. Pisana beseda in zvočne plošče sta tako tesno zvezana, da tvorita neločljivo celoto. Slike živali, katerih glasove slišimo, zaokrožijo celotni vtis. Z zvočno ploščo, ki ima pristne posnetke prirodnih glasov živali v prosti naravi, je podano nekaj, kar se na drugačen način ne dá podati. Knjiga, ki je sama na sebi veliko delo, obljublja mnogo (kot začetek) za bodočnost, da nam bo znanost in umetnost dostopna tudi v zvezi besedila, slike in zvoka.

Soominski hrast

Oktober 1. 1916 se je nad Londonom prikazal nemški zepelin »L 31«. Angleži so ga sestrelili in zepelin je treščil na tla v Pottersbaru. Zadel je na mogočen hrast, katerega je močno oklestil. V zadnjem času je bil ta spominski hrast v veliki nevarnosti. Hoteli so ga namreč posekati, da bi tam zgradili hišo. Za hrast so se zavzela oblastva in ukrenila, da ostane na svojem mestu. V bližini so pokopani nemški letalci. Na te grobove prihajajo pogosto Nemci iz Nemčije.

Za kratek čas

»Zakaj se pa tako razburjaš?«
»Pretekli teden mi je nekdo odnesel kovčeg na postajo in zato sem zahteval 5000 Din odškodnine.«

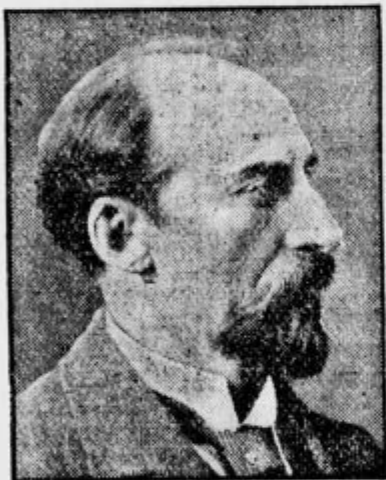
»Te odškodnine seveda ti niso priznali?«
»Ne, ne, ne gre za to; pač pa so kovčeg našli!«
Jelica si je razbila punčko in strašno vpije.
»Ne joči vendar, jo tolaži mamica.« Saj ni vredno, da radi stare punčke tako jočeš.
»Saj vendar ne jočem radi stare punčke, ampak zavoljo nove.«

»Ali ste morda zgubili 100 Din?«
»En hip prosim. Pogledal bom. Najbrž da..., seveda. Ali si morda kaj našel?«
»Ne, prav nič, toda ti si že stoti, ki je 100 Din zgubil.«

»Profesor Rosa je stopil v tramvaj, toda prostora ni bilo več zanj. Vstala je neka deklica in mu ponudila prostor.«
»Hvala lepa, dragi otrok,« je dejal profesor Rosa. »Kako se pa imenuješ?«
»Anica Rosa, papal«

Kdaj bo vse to v naših taksijih?

Če stopiš v Parizu ali v Londonu v taksi, lahko poslušal v njem radio. Medtem, ko se voziš po mestu, ti udarjajo na uho zvoki prijetne glasbe. Toda v Parizu in Londonu so šli še dalje. V zadnjem času so postavili v taksije avtomate, ki ti vržejo iz sebe kosček čokolade, ali tudi slaščice, ako jim seveda v zameno daš denar.

Iz Estije poročajo, da je položaj ministrskega predsednika Tonnissona omajan, ker so se volivci pri ljudskem glasovanju izrekli proti nekdanjemu parlamentarizmu

„Prevzamem vsako delo!“

V Pragi so meščani predvčerajšnjim doživeli na Vaclovem trgu nenavaden prizor. Po sredi trga je korakal meščan, ki je nosil in na hrbtu lepak z velikim napisom: »Prevzamem kakršnokoli delo.« Na ta način je podjetni Ceh iskal delo.

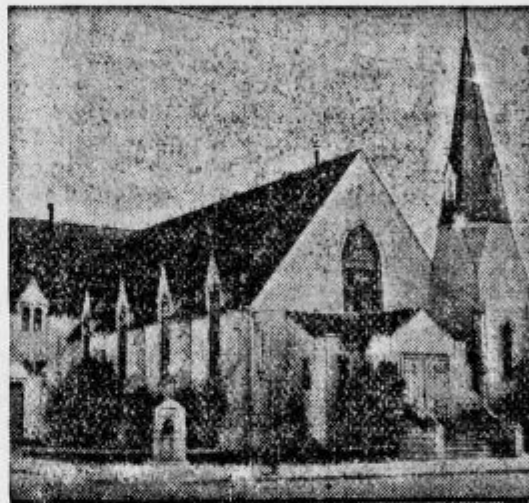
Zopet ameriški izum! Američan Henry C. Laverly se je 26 let trudil, da bi sestavil pripravo, s pomočjo katere bi bilo mogoče dognati značaj človeka. Zda poročajo iz Amerike, da se mu je posrečilo sestaviti takšno električno pripravo. Aparat sestoji iz 2000 delov. Obliko ima nekakega klobuka. Izumitelj je vzdel pripravi ime psihograf (dušepisec). Na podobi vidimo, kako ameriški znanstvenik preiskuje značaj neke gospodične. Na vsak način važen izum, seveda ako se bo obnesel

Kraljev potomec umrl kot berač

V milanski bolnišnici je umrl star berač Gui Lusignano. Pokopali so ga med občinske reveže. Šele po smrti so ugotovila oblastva, da je bil to zadnji potomec Leva XIII. Lusignana. Z njim je izumrla stara hiša nekdanjih bizantinskih knezov, ki so po padcu Carigrada vladali v Paflagonski kraljevini in Trapezundskem imperiju. Potomci Lusignanov so se umaknili pred Turki; bili so armenski kralji, ki so zavladali Jeruzalemu in Cipru. Lev XIII je naposled postal kralj v Horasanu, mali planski državi med Perzijo in Afganistanom. Ko je Rusija v prvi polovici minulega stoletja zasedla Kavkaz, je izgubil Horasan samostojnost. Rusija je naklonila Levu XIII-emu kot odškodnino za izgubljen prestol doživljenjsko pokojnino. Odšel je v Pariz, kjer ga je imenoval Napoleon III. za poveljnika alžirskega polka. V tem svojstvu se je udeležil Krimske vojne. Car ga je kaznoval s tem, da mu je odvzel pokojnino. Horasanski Armenci so zbrali za svojega zadnjega vladarja 300.000 frankov. Lev XIII. je položil denar pri nekem pariškem zavodu in vse izgubil, ko je napovedala banka stečaj. Tako je popolnoma obubožal. Poleg tega je bil v bitki pri Solferinu hudo ranjen. Preselil se je v Milan, kjer se je oženil in postal slikar. Leta 1876 je umrl in zapustil več otrok. Gui, ki je ostal zadnji od njih, se je preživljal z malo kolodvorsko restavracijo v Varallo-Socciji. Toda gostilna mu ni nesla. Naposled je izgubil vse in v starosti 77 let odšel v Milan iskat si zaslužek. Z njim je izumrl rod slavnih Lusignanov.

Poročali smo že, da je v bližini Bakua bruhnil na plan nov petrolejski vrelec. Na podobi vidimo, kako delavci spravljajo nafto v strugo

To je cerkev v mestecu Santa Rosa v Kaliforniji. Zgradili so jo iz lesa, ki ga je dalo eno samo drevo iz bližnjega pragozda. Ze dolgo so si verniki želeli novo cerkev. Končno jim je drevo daroval neki posestnik. Celotno notranjo opravo so lahko izdelali iz ostankov od tega drevesa

»Ali nisi več zaročen z Marico?«
»Ne, ni me hotela imeti.«
»Kako to mogoče? Saj si vendar pripovedoval o svojem bogatem stricu.«
»Da, da... Zalibog... Zda postane moja teta.«

Spanec Pavlino je izzval italijanskega boksarja Carnero, ki je po bitki s Sharkeyem postal svetovni mojster. Tekma bo v Rimu na igrišču pred Villo Borghese dne 22. oktobra. Zmagajo napovedujejo Carneri. Čeprav je borba neokusna in kruta, je udeležba pri takšnih tekmah vedno izredno velika. Pač znamenje današnjega časa...

Gospodarstvo

Izboljšanje financ bolniškega zavarovanja

Izboljšanje financ socialnega zavarovanja. Najnovejša statistika »Radniške zaštite«, glasila Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, prinaša podatke o dohodkih in izdatkih vseh krajevnih organov Osrednjega urada za prvo polovico 1933. Iz podatkov je razvidno, da se je finančni položaj socialnega zavarovanja v tekočem letu izboljšal. Skupno izkazuje 20 krajevnih organov za prvo polovico letos 98 milj. Din prebitka (15 uradov, odn. blagajni), 2.2 milj. Din primanjkljaja (pri 5 uradih). Bilanca izkazuje pri 12 uradih, odnosno blagajnah 11.8 milj. prebitka, pri 8 uradih pa 10.4 milj. Din poslovnega primanjkljaja.

Pri Okrožnem uradu v Ljubljani je bilo v prvi polovici t. l. poslovnega presežka 1.26 milj.

Din, pri Trg. boln. in podp. društvu pa je znašal presežek dohodkov nad izdatki 0.08 milj. Din. Za 1932 je izkazal OUZD (celo leto) 2.06 milj. presežka. Trg. boln. in podp. dr. pa za 0.37 milj. Din. Iz teh podatkov je razvidno, da se je položaj izboljšal pri OUZD, dočim je bil poslovni uspeh Trg. boln. in podp. dr. manj ugoden.

Skupno so znašali izdatki vseh krajevnih organov 127.3 milj. (1932 274.6 milj. Din). Pri OUZD so znašali dohodki 18.5 (1932 38.56) milj., pri Trg. blagajni pa 1.98 (3.96) milj. Din. Deficit izkazuje te-le uradi: Dubrovnik 1.26 milj., Osijek 0.21 milj., Sarajevo 0.16 milj., Split 0.62 in Tuzla 0.02 milj. Din. Ostali uradi in privatne blagajne so bile v letu 1932 aktivne

leg tega so priznani še ti-le posebni kontingenti: jabolka in hruške 1935 st., drugo sadje 550 in sveža povrtnina 87 st., posebno dovoljenje kmetijskega ministrstva pa je potrebno za goveda 900 st., za sarsko področje, telela 182 in žive ovce 400 kom., sveže, ohlajeno svinjsko meso 371 st., svinjsko meso predelano, nekuhan 78 st., zaklana perutnina 307 in jajca 500 stotov.

Predavanje o važnosti obleke v družbi in poklicu. Zavod za pospeševanje obrta pri Zbornici za TOI priredi v ponedeljek dne 23. t. m. ob 8 zvečer v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva cesta, predavanje za obrtnike in pomožne osebe oblačilne stroke o važnosti obleke v družbi in poklicu ter istočasno tudi predavanje o zgodovini in razvoju mode ter obleke v zadnjih 2000 letih. Predavala bosta: o prvi temi gđc. Sarčeva, pooblaščenka lastnica strokovne krojne šole, o drugi temi pa odlični krojaški mojster g. Alojzij Paulin. Predavanje bo brezplačno in dostopno vsakomur. Izvajanja predavateljev bodo spremljale skioptične slike.

Kazni zaradi kršitve deviznih predpisov. Iz Belgrada poročajo, da je finančni minister kaznoval zaradi prekršitve deviznih predpisov: tvrdko Kontinental Kavčuk, d. d. iz Belgrada za 80.000 Din, Levis Josipa, zasebnika iz Zagreba za 10.000 Din, Lekar Vladimira, cer. posrednika z Rakeka za 300.000 Din, Radiča Ota, prokurista z Sušaka za 50.000 Din in Samoukovića Mihajla, menjalca iz Zagreba za 50.000 Din.

Znižanje diskonta v Grčiji. Grška narodna banka je znižala diskont, ki je bil v veljavi od začetka junija sem, od 7.5 na 7%.

Podaljšanje roka za vpis avstrijskega notranjega posojila. Vpis avstrijskega notranjega posojila poteka ugodno, po zadnjih poročilih je bilo doslej vpisanih za 150 milijonov šilingov. Posebno mnogo pa imajo dela z vračunanjem v posojilo predvojnih avstrijskih in madjarskih posojil. Sedaj je tudi rok za vpis podaljšan do 25. oktobra t. l.

Borza

Dne 19. oktobra 1933.

Denar

Danes so ostali neizpremenjeni tečaji Amsterdam, Bruslja, Curija in Pariza, dočim so vse druge devize več ali manj narasle.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 8.75, na zagrebški borzi po 8.58 in na belgrajski 8.625. Grški boni so notirali v Zagrebu 40 den., v Belgradu 40.50—41 (41, 40.50).

Ljubljana. Amsterdam 2305.96—2317.32, Berlin 1359.03—1369.83, Bruselj 796.63—800.57, Curih 1108.35—1113.85, London 181.69—183.29, Newyork 3991.60—4019.86, Pariz 223.88—225, Praga 169.90—170.76, Trst 300.68—303.08.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 49.839 Din.

Curih. Pariz. 20.20, London 16.37, Newyork 360.50, Bruselj 71.875, Milan 27.175, Madrid 43.20, Amsterdam 208.05, Berlin 123.03, Dunaj 72.54 (57.35), Stockholm 84.40, Oslo 82.15, Kopenhagen 73.10, Praga 15.33, Varšava 57.90, Atene 2.95, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.08.

Pariz. Ob 11.45. Newyork 17.90, London 81.20.

Vrednostni papirji

Danes je bila tendenca za vojno škodo čvrstejša, dočim so ostali državni papirji v glavnem neizpremenjeni. Promet je bil na zagrebški borzi naslednji: vojna škoda 500 kom. in 7% pos. Drž. hip. banke 1000 dol.

Ljubljana. 7% inv. pos. 50 den., agrarji 27 d., vojna škoda 242 den., begl. obv. 36 den., 8% Bler. pos. 35—37, 7% Bler. pos. 33—35, 7% pos. DHB 45 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 51—52, agrarji 26—28, vojna škoda 242.50—243, 12. 242—244, 8% Bler. pos. 36—37, 7% Bler. pos. 33.50—35, 7% pos. DHB 45—48 (45) — Delnice: Narodna banka 3565 den., Priv. agr. banka 221—224, Sečera Osijek 135—170, Impex 50 den., Trboveljska 100 bl.

Belgrad. Narodna banka 3625 den., Priv. agr. banka 224—227 (222) agrarji 27—27.50 (27), vojna škoda 243—243.50 (240.50), 10. zaklj. 241.50, 12. 244—244.50 (244.50, 244), 6% begl. obv. 36.60—36.80 (36.90, 36.30), 8% Bler. pos. 37—37.50, 7% Bler. pos. 34 den., 7% pos. DHB 45—47.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad 98—99, bač. okol. Sombor 97—98, srbac. 99—100, gorbač. 101—102, bač. potiska in bač. ladja Tisa 98—99, gorbana, srem. in slav. 97—98, bač. ladja Begej in Donava 97—98, južban. 91—92, Koruza bač. okol. Sombor in srem. 65—67, slav. 67—69, bač., srem. nova suš. za okt. pariteta Indija 58—60, bač. bela 80—82.50, ban. 61—63, bač. ladja Sava in Begej 65—67, bač. ladja Tisa in Donava 66—68. Ostalo neizpremenjeno. Tendencia vzdržana. Promet: 45 vag.

Hmelj

Savinjska dolina. Tudi zadnjih štirinajst dni je vladalo v hmeljski kupnji nespremenjeno mirno razpoloženje in so le nekatere tu zastopane tvrdke posegale v kupcijo. Cene so ostale v glavnem nespremenjene in bile več ali manj čvrste. Za prvo vrstno blago se je plačevalo po 65—70 Din za kilogram, za res izbrano prvovrstno blago izjemoma z napitino tudi po 75 Din, za drugovrstno blago pa 60—65 Din za kilogram. Vključ mirni kupciji pa je bilo precej prometa in računa se, da je iz prve roke prodanega že do 75% letošnjega pridelka. Producenti se držijo prejšnjega letnega rezerviranja ter prodajajo počasi in previdno le po najvišjih dnevni cenah.

Sport

O klasični zmoti, reklami in svarilu

Drobne beležke k balkanskim igram

Ne bojte se, da vas bomo dolgočasili z rezultati O teh ste čitali že dovolj, danes dodamo samo še eno ugotovitev, da je bil najboljši atlet v jugoslovanski reprezentanci Krevs, dosegel je namreč od vseh največ točk, na tretjem mestu pa je Stepišnik. Sploh so se letos slovenski atleti odlično uveljavili in to je tem bolj častno, če pomislimo, v kako težkih gospodarskih razmerah se nahaja slovenska lahka atletika.

Na klasičnih tleh se je dogodila letos tudi klasična pomota odnosno ugotovitev, ki prica, da je sportni pokret 20. stoletja docela izviren, da mu res ne moremo očiti, da se je okoristil s kulturo antike. Ko so si naši reprezentanti z vodstvom ogledovali okropolo, pravijo, da je nekdo izrazil svoje vtise takole: E, pa to mora da bude barem hiljadu godina staro... Vsekakor je to mnogo pomembnejša šala kakor naslednja: Ko je nekdo pri mizi z zavijalno elastiko užival meso, si je tovariš vis a vis dovolil opazko: Pravijo, da si ti vegetarijanec? »Ne, jaz sem Dalmatinec!« Tako so pripovedovali naši atleti, ko smo sedeli v Ljubljani pri grškem grozdju in vincu klasične kvartilete.

Nekaj nerazumljivega je, kako morejo privabiti Grki in stadion tako ogromne množice kakor n. pr. 60 do 70 tisoč ljudi. Toliko jih pri lahko-atletski prireditvi niti Nemčija ne zmore, pa tudi če bi šlo za prvenstvo Evrope. So to tišči Grki, ki so se leta 1894 tako upirali proti temu, da bi sprejeli organizacijo in prireditve olimpijskih iger?

Grki so mojstri reklame. Ko so balkanske reprezentance prihajale v Atene, so jih novinarji neprestano fotografirali in izpraševali, listi pa so prinašali slike in cele strani prognoz, bajnih rezultatov in zanimivosti. Nič ne de, če so pod Kleutovo

sliko pisali, da je le-ta najnevarnejši bolgarski adut, nič ne de, če so posameznim atletom v reklamni poklonili rezultate, ki jih še nikdar niso dosegli. Množica je vse to čitala, ljudje so se pravdali in prerekali in prišli so v stadion, da so videli. Da bi bil kdo razočaran? Zakaj neki, naj so bile borbe vendar napetije kot so pričakovali in kar je glavno, zmagali so zopet Grki in prihodnje leto bodo zopet napolnili stadion. (Za nas je to zopet klasična izkušnja — in če se je bomo kdaj poslužili, nam tega pač nikdo ne sme zametiti.)

Kako je bilo v Atenah? Na to vprašanje so nam atleti odgovarjali, kakor da so se dogovorili: »Srednje dobro.« Edinole špurni pa jim dobrem uspehu in maratonskem teku pozabil na vse križje in teževe in je kakor sv. Miklavž delil sladko grško grozdje in cigarete. Atleti so mislili, da bi mogli doseči še boljši uspeh, ako bi imeli seboj domačega človeka, ki bi jih masiral, jim poskrbel odgovarjajoče kopeli in jih podpiral s pametnimi nasveti za časa tekovanja. To bi bilo potrebno zlasti za one, ki so letos prvič startali v inozemstvu. Vsekakor je naša lahkoatletska zveza v Zagrebu grešila, da je določila v vodstvo dva Zagrebčana in enega Belgrajčana, zapostavila pa je ljubljanske voditelje, dasi je dala Ljubljana 9 atletov v reprezentanco.

Ko smo ob odhodu naših atletov v Atene zapisali, da je lahka atletika vprav oni sport, ki se je obrnil sportnih izrodov, pač nismo mislili, da se bo v Atenah začela nova afera. V mislih imamo poizkus »kapranja« nekega atleta, kateremu se obeta to in ono, ako prestopi iz kluba v klub. To je stvar, ki onečašča olimpijsko idejo in edino pravilo bo, ako lahkoatletska zveza gorenji poizkus tako ostro kaznuje, da bo lahko služil kot klasično svarilo.

Ilirija : Hermes

Zanimiva nogometna tekma na Iliriji v nedeljo ob 15.15. uri.

Po daljšem presledku bomo imeli priliko videti v nedeljo belo-zelene, ki se bodo spoprijeli z našimi zelenicami v jesenskem podzveznem prvenstvu. Tekma obeta biti jako zanimiva saj sta to poleg Primorja trenutno najboljši moštvi v Ljubljani. Ker bo to prvenstvena tekma in ker gre za prestiž enega kot drugega kluba, bosta brez dvoma obe enajstorič napeli vse sile, da čim častnejše zastopata barve svojega kluba. Zato vlada upravičeno med sportnim občinstvom za to borbo veliko zanimanje.

Tekma, ki se vrši na igrišču Ilirije, se prične ob 15.15. Sodil jo bo zagrebški sodnik V predtekmi ob 15.45 nastopita rezervi obeh klubov.

Propagandi meeting ASK Primorja

ASK Primorje razpisuje za 4. in 5. novembra t. l. na svojem igrišču društveni propagandni meeting s handicapom in društveni propagandni olimpijski petboj. Prvi dan se začne prireditve ob 15.30, drugi dan pa ob 14.30. Prijave s prijavino Din 5 za točko in osebo, ter Din 15 za moštvo, je poslati na naslov: Savo Sanein, Ljavčarjeva ul. I-III. do 4. II. t. l. do 12. ure. Tekmovanje obsega naslednje discipline: 4. novembra ob 15.30: 1. kroglja s handicapom; 2. 400 m s handicap; 3. skok s palico s handicap; 4. 3000 m s handicap; 5. kladivo s handicap; 6. švedska štafeta s handicap.

5. novembra ob 14.30: 1. skok v daljavo z zal. za petboj; 2. skok v dalj. z zal. s handicap; 3. 100 m s handicap; 4. kopje s handicap; 5. kopje za petboj; 6. 800 m s handicap; 7. skok v višino z zal. s handicap; 8. 200 m za petboj; 9. 200 m s handicap; 10. troskok s handicap; 11. disk za petboj; 12. disk s handicap; 13. 1500 m s handicap; 14. 1500 m za petboj; 15. štafeta 4X100 m s handicap. — A. S. K. Primorje.

*

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Drevi ob 20 bo v posebni sobi kavarna »Evrope« sestanek vsega članstva. Radi bližnjih nastopov in obnega zbora kluba udeležba obvezna. Na sestanku vsega članstva. Radi bližnjih nastopov in obnega zbora kluba udeležba obvezna. Na sestanku vabljeni tudi vsi nekdanji člani sekcije. Točno! — Načelnik.

SK Grafika. Sklicujem sestanek prvega In rezervnega moštva drevi ob 7 v društvenih prostorih palače »Grafike«. V nedeljo prvenstvena tekma s SK Slovanom. Pozivajo se igralci, da gotovo prineso slike, ki jih še niso oddali. Udeležba strogo obvezna za vse. — Načelnik.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 20. oktobra: 11.15 Soliska ura: Pot gline do kamenite posode (Zabkar) 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Cas, plošče 18.00 Plošče 18.30 Kulturno predavanje 19.00 Sokolstvo 19.30 Izleti za nedeljo 20.00 Predavanje o orgelski literaturi (Rančigaj) 20.30 Samospevi ge. Čampa 21.00 Ura uvertur, Radio orkester 22.00 Cas, poročila, radio-jazz.

Sobota, 20. okt.: 12.15 Plošče, 12.45 Poročila, 13.00 Cas, plošče, 18.00 Plošče, slanje cest, 18.30 Zabavno predavanje (prof. Sest.), 19.00 Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber), 19.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug), 20.00 Prenos iz Uniona: Koncert Trboveljskih slavčkov, pevskega zbora »Trboveljski zvon« in pianista Cirila Ličarja, 22.00 Cas, poročila, plošče.

Drugi programi

Sobota, 21. okt.

Belgrad: 19.00 Francoska glasba, radio orkester, 20.00 Narodne pesmi s spremljevanjem orkestra, 20.40 Koncert orkestra kraljeve garde. — Zagreb: 20.15 Radio orkester. — Dunaj: 15.45 Mandolinski koncert, 20.35 Radio orkester, zbor in solisti: dijaško življenje. — Budimpešta: 13.30 Ciganska kapela, 17.30 Orkestralni koncert, 19.15 Zborovski koncert, 20.00 Opereta. — Leipzig: 20.00 Odlomki iz operet. — London: 20.55 I. dej. iz »Tannhäuser«, Wagner, 21.55 Klavirski koncert. Milan: 21.00 »Aida«, opera, Verdi. — Praga: 20.55 Koncert, 21.30 Orkestralna glasba. — Varšava: 16.55 Komorni koncert, 18.30 Lahka glasba, 21.15 Chopinova dela.

Jules Ladoumègue

sloviti francoski tekač in biv. svet. rekorder, ki je hotel zrušiti sedanjí svetovni rekord na 1.500 m, ki ga brani Beccali s časom 3:49 min., kar se mu pa ni posrečilo. Za to progno je rabil 3:50.8 min.

je bilo tako lepo, da ugodnejše sploh biti ni moglo. Vse je bilo — kakor rečeno — najboljše pripravljeno, le nasprotnikov ni imel Ladoumègue, ker Zveza po tozadevnih mednarodnih predpisih ob takih prilikah ne sme postaviti nobenega svojega tekača.

Ladoumègue se je moral zadovoljiti z drugimi tekači, katerim je dal po več sto metrov naprej. Masson je vodil Ladoumègueja do približno 500 metrov, potem je pa odjenal, kajti tempo je bil prester. Prve tekače je že vjel. Pri 800 m je tempo še pospešil, pri 1000 m pa se je približal tudi Finot-u, znanemu mednarodnemu nogometašu. Finot je dopustil, da se mu je Ladoumègue popolnoma približal in ker je imel še dosti moči je tempo še on poostil. Toda pri 1200 m ga je Ladoumègue dohitel. Finot pa je zapustil tekališče, tako, da je zadnjih 300 m tekel Ladoumègue popolnoma sam. Začel je šprtati, njegova drža je bila elegantna, njegov stil je fascinal. Pri zadnjih 50 m ga je občinstvo vzpodbujalo in ljudje so si ličili celo v progno, kar ga je najbrže tudi nekoliko oviralo pri teku. Toda sodniki so objavili čas

3:50.8

torej skoraj za dve sekundi slabši od Beccaličevega svetovnega rekorda. Čas je sijalen, toda Ladoumègueju se namera ni posrečila.

Dodal je še eno častno rundo, ki jo pa občinstvo ni vzelo posebno prijazno na znanje, ker se je rekord ponosel. Občinstvo je nejevoljno protestiralo proti francoski lahkoatletski zvezi in njenemu tajniku Paulu Mericamp-u, ki je svoječasno povzročil diskvalifikacijo Ladoumègueja, tako, da je moral celo policija posredovati.

Je že vse lepo, toda rekordi se ne postavljajo kar tako, kakor bi si kdo mislil in naj si je to tudi najboljši tekač na svetu.

*

Nov madjarski rekord na 200 m je postavil v Budimpešti Josef Kovacs s časom 21 sek. Tudi ostali rezultati so bili prav lepi kakor: skok v daljavo: Szabo 6.94 m; skok s palico v višino: Kiraly 3.8 m; kroglja: dr. Darany 14.99 m; disk: Donogai 47.65 m; kopje: Varszegi 62.43 m.

Beccali in Iso-Hollo se bosta še ta mesec spoprijela v Turinu. 28. t. m. oosta tekla na 2000 m, naslednji dan pa na 1500 m. Pravijo, da bo na obeh progah zmagal Beccali, ker so take progne za Iso-Hollo prekratke. Bomo videli.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Vestna gospodinja
dobra kuharica, ki je služila 10 let v enem župnišču, išče mesta. Nastopi takoj. Ponudbe: Mara C., Selenburgova ulica št. 7. (Posredovalnica Ljubljana).

Kuharica
išče službo pri krščanski družini, najraje v župnišču. Ponudbe na oglasni oddenek »Slovenec« pod »Preprosta« št. 12387. (a)

Vzgojiteljica

z znanjem nemščine, slovenščine in srbohrvaščine, išče službo. Ponudbe v upravo »Slovenec« v Mariboru pod »H« št. 12404. (a)

Službo dobe

Trgovski pomočnik
začetnik, dobro izvešan v trgovini z mešanim blagom, se sprejme takoj v trgovino E. Zdošek, Sv. Jurij ob i. z. Prijave se upoštevajo pismene in lastnoročno pisane. (b)

Pletilje
prvovrstne moči, se takoj sprejmejo za stalno. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 12374. (b)

Kovaškega pomočnika
(prednost imajo tisti, ki imajo podkovsko šolo) in močnega vajenca, sprejem. — Oba imata vso oskrbo v hiši. — Tuma Rudolf, kovač, Šalka vas št. 50 pri Kočevju. (b)

Služkinjo
za vsa hišna dela sprejem. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12385. (b)

Zasluzek

Potrebujemo
več načrtov za naslovne strani in plakate. Slikarji, grafiki, ki bi imeli interes, naj se oglase pri: »Putniku« v Ljubljani, Ljubljanska kreditna banka, III. nadstropje. (z)

Vnajem

ODDAJO:
Odda se takoj
prilicni lokal na vogalu hiše št. 57 na Celovški cesti v Ljubljani — pripravljen za pisarno, brnjerijo ali stanovanje. — Poizve se v Konzumu, Kongresni trg 2. (n)

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

22. oktobra 1916.

Prvi človek, ki sem ga danes srečala na vseučilišču, je bila Jekaterina Pavlovna Kallnikova. Nisva se poznali, pa sem že mnogo slišala o njej in videla sem jo skoro vsak dan. Njen mož je profesor anatomije, vsakdanje znanosti s prav čudno posebnostjo: vedno je nahoden in od šilastega nosu mu neprestano visi kapljica, ki si je najbrž radi raztreseni nikoli ne obriše. Izreden učitelj je in čisto nenavadno raztresen. K predavanjem pride čisto brez ovratnice, in potem se ve, da ni bilo gospe doma, ko se je napravljal. Nekoč se je useknil v nogavico, ki ni bila videti posebno čisto in jo je namesto robea potegnili iz čepa.

23. oktobra 1916.

Po predavanju mi je rekla Grizelda Nikolajevna:

»Alja, pojdite, greva danes k dijaškemu zborovanju, bo zelo zanimivo! Vsekakor morate spoznati tudi druge dijake, ne le teh, ki so v našem žalosnem letniku!«

»Kakšno zborovanje bo to?« sem vprašala.

»Menda blagajne za vzajemno pomoč,« je odgovorila. Nekaj se mi je v njenem glasu zdelo tuje, vendar sem ji verjela. Zborovanje je bilo v dijaškem domu, kar se mi je tudi nekam čudno zdelo; toda bila sem prepričana, da me Grizelda Nikolajevna ne bo nikamor peljala, kjer ne bo primerno zame.

Potnik Ti dobro služi...

toda le tedaj, ako se Tvoje podjetje večkrat oglasi v dnevnem časopisu in občinstvu dobro vtisneš v spomin naslov svoje tvrdke. Tvoj potnik bo imel potem lahko delo in Ti prideš dobro na svoj račun. Zato oglašuj tudi Ti pogosto v »Slovenec«. Ne bo Ti žal!

Stanovanja

ISČEJO:
Prazno sobo
ali opremljeno — iščem. Ponudbe na upravo »SL.« pod »Akademik« 12388. (s)

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje
komfortno, s kabinetom, predsobo, pralnico, pritlikinami in vrtičkom, oddam 1. novembra. Tovar. niška 25, Moste. (č)

Posestva

Posestvo
solnčna lega, bližina Ljubljane, z vsem orodjem napredaj. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Gorenjska stran« št. 12330. (p)

Kupimo

Daljnogled
Zeiss-Trieder, 8 fah (Marineglas) mit Strichenteilung, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Daljnogled« št. 12399. (k)

Krojačil
Nove volnene odrezke kupim v vsaki množini, plačam takoj. Jos. Pollak, Sv. Petra c. 7, Ljubljana. (k)

Objave

Svarilo!

Svarim vsakogar, kateri mojemu možu Alojzu Erber zaupa denar ali druge denarne vrednosti, ker nisem za njega plačnica. — Helena Erber. (o)

Svarilo!

Svarim vsakogar, kateri bi proti meni ali mojim otrokom lažnivo govoril, ker bom vsakega sodnijsko zasladovala. — Helena Erber. (o)

Prodamo

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam oudi v veliki izbiri ugodneje in cenejeje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg (l)

Vino in vinski mošt
sladek! Osrednje vinarke zadruge za Jugoslavijo — Kongresni trg št. 2. (l)

Specialno izbire modnih hlač in pumparc
dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c. (l)

Šivalni stroj
pogreznjen — se poceni prodaja. Dvorakova ulica št. 3-I, levo. (l)

Mestno načelstvo mariborsko. Št. 13.460/2379 1933.

V Mariboru, 16. oktobra 1933.

Razglas o licitaciji

Mestno načelstvo mariborsko razpisuje za izvršitev popravila lesenih ramp pri carinskih skladiščih ob Einspielerjevi ulici v Mariboru

II. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 31. oktobra 1933 ob 11

v sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobivajo proti povračilu napravni stroškov istotam, soba št. 3.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša Din 48.574.53.

Ponudbe je kolekovati s kolekom za 100 Din. Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglašene licitaciji v Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine in na razglasni deski mestnega načelstva mariborskega.

MESTNO NAČELSTVO MARIBORSKO

Mestni načelnik: Dr. Lipold I. r.

Med

Ia., cvetlični, garantiran, naraven, kante 10 kg po 150 Din, 30 kg 400 Din. Ia. suhe slive, 10 kg 70 D. 50 kg 265 Din. Razpošila franko kupčeva postaja: G. Drechsler, Tuzla. (l)

Mizarij

Najcenejše vezane plošče jelšev. bukove. Okoume, Panel v velikosti 228/122 in 200/122 dobiti po najnižjih cenah v trgovinskem »Kla« isšen LJUBLJANA, Dunajska 81

Otroški voziček

globok, na peresih — se poceni prodaja. Dvorakova ulica 3-I, levo. (l)

Purane

purice, kokoške, pitane, gojene, zaklane in očiščene, 5 kg 75 Din, 10 kg 150 Din — razpošila franko kupec: G. Drechsler, Tuzla. (l)

Jabolka

prvovrstna, obrana, namizna, iz Savinjske doline, ima na zalogi Trgovska in gospodarska družba z o. z., Cigaletova ulica 1 (poleg sodnije). (l)

Razno

Še nekaj
abonentov se sprejme na dobro domačo hrano. — Dvorakova ulica 3-I, levo. (r)

Obrt

Žične posteljne vloge
in zložljive železne postelje izdeluje oaicene ter sprejema iste v popravilo Pavel Strgulc. Gosposvetska cesta 13 Kolizej, Ljubljana. (t)

Krušno moko in rženo moko
vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

ASTMA

Težkoče pri dihanju in pomanjkanje sape so težke muke, ki store človeka nervoznega in ga spravljajo v obup, da nima miru ne podnevi ne ponoči.

Proti temu se z velikim uspehom uporabljajo: **ASTMOL prašek za kajenje, ASTMOL bronhial cigarete za pušenje.**

Dobivajo se v lekarnah.

Pazite vedno na ime ASTMOL!

Odobreno od Ministrstva soc. politike in narodn. zdravja št. št. 2001 od 8. II. 1932

Zahvala

Za vse izraze iskrenega sožalja ob prerani smrti našega blagopokojnega soproga odnosno očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Ivana Romolda

starešine sreskega sodišča v Slovenjgradcu

se vsem najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. predsedniku okrožnega sodišča celjskega dr. Vidoviču Franu in sodnikom iz Celja za poklonjeni venec, g. predsedniku pa še posebej, da je prišel osebno v Slovenjgradec in se s prelepimi besedami poslovil od pokojnika ob odprtem grobu, g. sodniku Tomincu Milanu in vsem nameščencem tukajšnjega sreskega sodišča za poklonjeni venec, g. sodniku še posebej za poslovljene besede ob grobu, vsem ostalim predstavnikom uradov in oblasti, učiteljsko osnovne šole za njihovo in šolske dece udeležbo pri pogrebu, upravitelju in učiteljsko osnovne šole v Rušah za poklonjeno cvetje in spremstvo pri pogrebu, vsem gg. zdravnikom in sestram usmiljenkam tukajšnje bolnišnice za vso pokojniku posvečeno nego, prečistiti duhovščini za spremstvo, pevskemu društvu za globoko občutene žalostinke, sokolskemu društvu za častno spremstvo, nadalje vsem darovalcem prelepih vencev in cvetja, slednjič vsem prijateljem in znancem, ki so spremili draga nam pokojnika na njegovi zadnji poti. Vsem in vsakomur iskrena hvala.

Slovenjgradec, dne 18. oktobra 1933.

ZALUJOČI OSTALI.

Zahvala

Ob smrti našega predragega

ing. Hanna Luckmanna

smo prejeli toliko dokazov sočutja, da nam žal ni mogoče se primerno zahvaliti vsakemu posamezno.

Zaradi tega si dovoljujemo tem potom izraziti vsem našo iskreno zahvalo za vso nam zagotovljeno sočutje, za darovane krasne vence in za častno spremstvo rajnega na njegovi zadnji poti.

Zlasti se moramo zahvaliti cenjenemu eksekutivnemu odboru jugoslovanskih in centralno evropskih železarn v Beogradu, cenjenemu upravnemu odboru, ravnateljstvu in uradništvu železarne Zenica v Bosni ter Kranjski industrijski družbi na Jesenicah za izražena zagotovila častnega spomina na svojega večletnega ravnatelja oziroma predsednika; dalje g. komandirju orožniške stanice Podpeči za požrtvovalno pomoč ob prenosu rajnega, kakor tudi obitelji g. Rabiča Janeza in vsem lovcem ter gonjačem iz Mojstrane, ki so poslali krasne vence odnosno se sami udeležili pogreba.

Ljubljana, dne 19. oktobra 1933.

Žalujoči ostali.

»Da, da, bolna...« je ponovila trudno. »Bržkone kmalu zblaznim. To je dediščina v naši rodbini. Moj ded je bil poznan inženjer, ki je nekaj imenitnega izumel, zblaznel je; in brat mojega očeta, znan častnik, prav tako. V naši rodbini so vsi nadarjeni, pa podvrženi blaznosti. Tudi jaz končam brez dvoma tako!«

Med tem sva prišli do Doma. Šli sva po temnih in precej nesnažnih stopnicah in prišli v veliko sobo, kjer je bilo le težko razločevati predmete, tako je bila zakajena. V sredi je bila velika miza, nepogrnjena. Kruhove skorje, koža posušenih rib in jabolčni olupki so ležali na njej. Vse je bilo nesnažno in strašno neprijetno. Malo ljudi je še bilo v sobi. Na mizi je sedel poleg napol prazne skledice čaja dolgi dijak s lahkomiselnim obrazom, ki mi je takrat v dijaškem uradu dal golice. Ko naju je zagledal, je prezirljivo zamahnil z roko in rekel pol zbadljivo, pol laskavo:

»O, mala gimnazijka, ki hodi v cerkev in bržkone ne ljubi le domovine, ampak tudi carja!«

Nekateri so me od strani pogledovali in se smehljali. Prav nič mi ni ugajalo na tem strašnem kraju.

»Alja, ostanite tu, grem za hip k Marusji Protopolovi, ona stanuje tudi tu v Domu,« je rekla Grizelda Nikolajevna, in še preden sem mogla ugovarjati, je že izginila v temnem hodniku. Ostala sem sama in od minute do minute mi je postajalo tesneje pri srcu. Ni mi bilo všeč, da je tako smrdele po tobaku, in besede dijakove so me raztogotile. Zraven tega ta nered! Na klopi je sedela po turško ljubka blondinka in šivala gumb na zelo staro dijaško bluzo. Poleg nje je stal dijak, očito ta, ki mu je izkazovala to uslugo. Bil je velik, neroden fant z neverjetno dobrodušnim obrazom, vse-

kako Ukrajinec. V resnici je govoril z močno ukrajinskim naglasom:

»Tako, prav lepo se vam zahvaljujem, Varja!« Vzel ji je bluzo iz roke in jo oblekel. »Res je križ, kdo naj bi mi sicer prišil gumbe?«

»Tako, in da bi si jih sami prišili, to vam ni prišlo na misel? Ne, ne, dajte meni svojo bluzo, Griša, zebe me,« je rekla blondinka poredno in si vrgla bluzo koketno okrog pleč.

»Tako, in zdaj se usedite k meni, Griša! Ne maram, da bi tak velikan stal poleg mene!« se je obegnila obenj z glasom, ki je bil še za spoznanje porednejši kot prej.

Na ta ukaz je pokorno sedel poleg nje na klopi.

Jaz bi ne mogla tako govoriti z dijaki, sem si mislila; in vrh tega se obleči njegov jopič! Ozrla sem se okoli; nobeden se ni niti najmanj zmenil za Grišo in blondinko, vsekako njuno vedenje tukaj ni vzbujalo nikake pozornosti. Tedaj pristopi k meni dijak izrazilo židovskih potez. Oči so mu švigale hitro sem ter tja kot podlasci, nos mu je bil skoraj v polkrogu zavil, ustnice pa so bile debele in rdeče kot pri zamoru.

»Tovariš Libermann!« se je predstavil in mi prožil desnico.

»Rahmanova!« sem odgovorila.

»Na kateri platformi stojite, tovariš Rahmanova?« je vprašal, ko sem komaj povedala svoje ime. Neumno sem ga pogledala. Prvič v življenju mi je prišlo na misel, da mora človek stati na kaki platformi.

»Kaj sploh čitate iz važnejšega slovstva?« je vpraševal dalje, ko je uvidel, da mu na prvo vprašanje ne morem prav odgovoriti, ker nimam »platforme«. Vprašal me je pa približno tako, kot bi me zasliševal.

(Dalje sledi.)